

Nüfuz yüksəlir, iqtisadi qüdrət artır, hücum siyasəti daha da güclənir

İlham Əliyev postmüharibə dövrünün yeni reallıqlarını dəyərləndirərək bir daha Ermənistanı Azərbaycanla hesablaşmağa çağırdı

İyulun 22-də ölkəmizin qərb bölgəsinə səfər edən Prezident İlham Əliyev Daşkəsən, Goranboy və Naftalanda yeni-yeni sosial-iqtisadi infrastrukturaların açılışlarını etdi, Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində ölkə iqtisadiyyatının mövcud durumunu dəyərləndirdi, Qarabağda görülən böyük tikinti bəzi məqamlarda ətraflı məlumat verdi, postmüharibə dövrünün yeni reallıqlarından danışdı və son günlər təxribatlara əl atan məğlub Ermənistanı növbəti mesajlarını ünvanladı.

İqtisadiyyat yüksəliş mərhələsindədir

Dünya iqtisadiyyatı yavaş-yavaş dirçəlməyə başlayır. Qlobal pandemiyanın ağır fəsadları tam sönüşməyə başlayıb. Bəzi ölkələrin iqtisadiyyatında artım templəri göstərir ki, böhranla mübarizədə ciddi qabaqlayıcı tədbir görən iqtisadi fəallıqlarını artırmağa başlayıblar. Sevindirici haldır ki, bu ölkələrdən biri də Azərbaycandır.

Prezident İlham Əliyevin son 6 ayın statistik göstəriciləri ilə bağlı verdiyi geniş məlumat əsasən deyərək ki, ölkə iqtisadiyyatında və digər sahələrdə nəzərəcarpacaq dərəcədə artım var.

Son 6 ayda bəzi statistik göstəricilərə nəzər yetirək:

- İqtisadiyyatımız 2 faiz artıb;
- Valyuta ehtiyatlarımız 1 milyard dollar artaraq 52 milyarda yüksəlib;
- Qeyri-neft sektorumuz 5 faizdən çox artıb;
- İnflyasiya məqbul hesab edilən rəqəmlər ətrafındadır - 4,3 faiz;
- Qeyri-neft sənayemiz 16,6 faiz artıb;
- Xarici ticarətimizin müsbət saldosu 3,4 milyard dollardır;
- Kənd təsərrüfatı 5,6 faiz artıb;
- İxrac ümumilikdə 5 faiz, qeyri-neft ixracı isə 27 faizdən çox artıb;
- Valyuta ehtiyatlarımız xarici dövlət borcundan təxminən 6 dəfə çoxdur;
- Vergi və gömrük orqanları birlikdə nəzərdə tutulandan 1 milyard manatdan çox vəsait toplayıblar.

Bütün bu uğurlu rəqəmlər Prezidentin də söylədiyi kimi, görülən tədbirlərin, aparılan işlərin bəhrəsidir. Əgər belə getsə, ilin sonuna qədər rəqəmlər daha böyük olacaq.

Onu da vurğulayaraq ki, pandemiya ilə mübarizə dövründə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarının icrası davam etdirildi. Bu müddətdə respublikanın əksər rayonla-

rında yollar, içməli su xətləri çəkildi, xəstəxanalar, sosial obyektlər tikildi, iş yerləri açıldı. Görülən işlər plan üzrə gedib və bu gün də davam etdirilir. "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı icra edilir. Əlbəttə, ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra bizim əsas diqqətimiz azad edilmiş torpaqlardır. Ancaq bizim ənənəvi işlərimiz, regionlarla bağlı olan proqramlar da yaddan çıxarmalıdır və çıxır", - deyərək Prezident bildirdi.

Dövlət başçısının respublikamızın qərb bölgəsinə səfəri çərçivəsində açılışını etdiyi, fəaliyyəti ilə tanış olduğu sosial-iqtisadi obyektlər də deyilənlərin təsdiqidir.

Ümumiyyətlə, dövlət başçısı müntəzəm olaraq regionlara səfər edir, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarının icrası ilə bağlı verdiyi tapşırıqların icrasını yerində yoxlayır, müvafiq tapşırıqları verir. Təbii ki, yeni-yeni obyektlərin açılışını görülməsinin həcmi, ölkə iqtisadiyyatının inkişafını göstərir.

Mina xəritələrinin verilməməsi Ermənistanın əxlaqsızlığı, mənaiviyatsızlığı və vicdansızlığıdır

Prezident müsahibəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə bərpa və yenidənqurma işləri barədə də məlumat verdi.

Ardı 4-cü səh.

Yaxın gələcəkdə bərpa olunan enerji həyatımıza geniş miqyasda daxil olacaq

İmzalanmış sərəncam və fərmanlar, gerçəkləşdirilən layihələr buna möhkəm zəmin yaradıb

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər"də ən ümdə istiqamətlərdən biri kimi enerjini istifadənin genişləndirilməsi müəyyən edilib. Həmin vaxta qədər elektrik enerjisi istehsalında bərpaolunan enerji mənbələrinin payının 30 faizə çatdırılması hədəf kimi götürüldü.

Bu məqsədə nail olmaq üçün ölkəmizdə genişmiqyaslı və çoxşaxəli işlər davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin bu il iyulun 12-də imzaladığı

fərman da bilavasitə bərpa olunan enerji ilə bağlıdır. Bu, "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respub-

likasının 31 may 2021-ci il tarixli qanununun tətbiqi barədə fərmandır.

Qeyd edək ki, "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" qanun, adından da göründüyü kimi, sözügedən sahədə genişmiqyaslı və çoxşaxəli məsələləri əhatə edir. Məsələn, bunlardan biri elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə

də sahəsində dövlət tənzimlənməsinin prinsiplərinin müəyyən edilməsi barədədir. Belə ki, dövlət tənzimlənməsi dəstək mexanizmlərinin tətbiqi, onlardan bəhbər istifadə imkanları və şəffaflığın təmin edilməsi, eləcə də istehsalçılar üçün elektrik şəbəkəsindən bəhbər istifadə imkanlarının yaradılması prinsiplərinə əsaslanır.

Ardı 4-cü səh.

AI Cənubi Qafqaz ölkələri ilə iqtisadi əməkdaşlıqda Azərbaycana xüsusi önəm verir

Xəbər verildiyi kimi, bu il iyulun 18-də Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Azərbaycanda səfərdə olmuşdur. Postmüharibə dövründə Avropanın ali nümayəndəsinin ölkəmizə bu səfərinin xüsusi önəmiyyəti var. Belə ki, müharibə başa çatdıqda, Azərbaycanla Ermənistan arasında həll olunmamış bir çox problemlər qalmaqdadır. Kommunikasiyaların açılmaması, sərhədlərin delimitasiya edilməsi və sülh sazişinin bağlanmaması iki ölkə arasında gərginliyin aradan qaldırılmasına mane olur.

Məlumdur ki, Ermənistanla təsir gücü olan bir çox qüvvələr və dövlətlər Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətin yenidən alovlanmamasına maraqlıdır. Məqsədləri bu yolla regiondakı "nüfuz"larını qorumaqla siyasi və iqtisadi dividendlər əldə etməkdir. Üstəlik, Ermənistandakı bəzi siyasi qüvvələr, xüsusilə Qarabağ klanı da iki ölkə arasında kommunikasiyaların açılmasının, ən əsası isə Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanıyacağı sülh müqaviləsinin əleyhinədir. Ermənistanda seçkilərdən sonra baş verən hadisələr və bu fonda İrəvanda yarana biləcək qarşıdurmanın qaçılmaz olması da bunu təsdiq edir.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan etmişdir ki, Avropa İttifaqı (AI) iki ölkə arasında mövcud fikir ayrılıqlarının həllində mühüm rol oynaya bilər. Əks halda AI qonşu ölkəyə milyardlarla avro yardım etməyə hazır olduğunu bildirməzdi. Belə çıxır ki, AI müharibədən sonrakı indiki dövrdə Ermənistanı sosial-iqtisadi böhrandan xilas edə biləcək yeganə qüvvədir. Bunu isə Ermənistanın şimal müttəfiqinin necə qəbul etməsi başqa yazının mövzudur.

Ardı 4-cü səh.

XXXII Tokio Yay Olimpiya Oyunları

Tokioya fərəhlə, Bakıya zəfərlə

4 İLLİYİN ZİRVƏ YARIŞLARI DAVAM EDİR

Tokioda Olimpiya həyəcanı başlayıb. Buna kimi qatıldığı son 6 olimpiadada qazandığı qələbələrle xalqımızı sevindirən idmançılarımızdan bu dəfə də medallar gözləyirik. Milyonlarla tamaşaçı Yaponiyadan qələbə, medal xəbərləri eşitmək ümidi ilə televiziya ekranları qarşısında həyəcan hissi keçirir.

Azərbaycan "Tokio-2020"yə 44 idmançı ilə qatılıb. Atletlərimiz turnirdə idmanın 13 növü üzrə mübarizə aparacaqlar. Olimpiadaya vəsiqələrdən 9-u cüdo, 7-si gülləş, 5-i bədii gimnastikanın qrup hərəkətləri üzrə komanda, 1-i fərdi çoxnövlülük, 5-i boks, 3-ü karate, 2-si atletika, 2-si üzgüçülük, 2-si taekvondo, 2-si idman gimnastikası, 1-i güllə atıcılığı, 1-i şose velosipedi, 1-i qılıncoynatma, 1-i badminton, 1-i triatlon, 1-i stend atıcılığı (vald-kart) üzrə yarışlarda mübarizə aparacaqlar.

Bax: səh. 6

Səmanın fatehi

Gözlərinin qarşısından uşaqlıq illərindən bir kadr kino lenti kimi gəlib keçdi. Kağızdan düzəltiyi təyyarəni eyvanın bir başından o biri başına uçurub, qırğı kimi səbək o başda "teyyarəsinin" özü qarşılıb yerə düşməyə qoymadan tuturdu. Anası - "ay Zaur, bala, çox qorxulu oyun oynayırsan, "teyyarənin" arxasınca atılma yerə düşsə bilərsən, vallah tikən olma gəlməz", - deyərək onu azarlayır, anası üzünü çevirən kimi Zaur eyni oyunu yenə təkrarlayırdı. Yenə "teyyarəsinin" yerə düşməyə qoymadan tuturdu.

İndi onun teyyarəsinin düşməyən vuruşu. Teyyarə ilə yerin arasına məsafəsi getdikcə azalırdı...

Bu dar macaldə xatırladığı oyun olsa da, indi üz-üzə qaldığı oyun deyildi, həyat və ölüm məsələsi idi.

Qarşısında iki yol vardı, ya katepult oturmaqçı açıb özünü xilas etməli idi, ya da vurulmuş teyyarəsinin düşmənin zirehli texnikası və çoxsaylı canlı qüvvəsinin üstünə çatdırılmaqla düşmüş Azərbaycan Ordusunun xeyrinə həll etməli idi. Bir peşəkər teyyarəçi üçün ikinci yol daha məqbuldur. Zaur Nudirəliyev - "bir mən olmasam da olar, tək qələbə Azərbaycanın olsun", - deyib yanan teyyarəni düşmənin zirehli texnikasına çirpilib partladı. Yüzlərlə düşmənin onun özü də içində olan teyyarəsinin partlaması ilə məhv oldu. O gün Cəbrayıl rayonu və ətraf kəndlər düşmənin işğalından azad edildi.

Söhbət Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin polkovniki, Vətən müharibəsinin şəhidi, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Zaur Nudirəliyevdən gedir...

Vətən ikimizin də anasıdır

Zaur Nudirəliyev 1978-ci il sentyabrın 1-də Bakıda anadan olub. Bir yaş olanda atası dünyasını dəyişib. Anası Zauru böyütmək üçün çox çətinliklərlə üz-üzə qalıb, zavodda fəhlə işləyib.

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsində, "Sosial sığorta haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında" və "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci, 5-ci, 6-cı, 13-cü, 14-cü, 15-ci, 16-cı və 17-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 29 mart tarixli 1555-VQ nömrəli Qanununun icrasını ilə əlaqədar qərar alır:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 4, maddə 213; 2001, № 3, maddə 143, № 6, maddə 362, № 2, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328; 2003, № 1, maddələr 9, 23; 2004, № 12, maddə 57, № 3, maddə 133, № 6, maddə 413, № 7, maddə 505, № 9, maddə 672, № 12, maddə 981; 2005, № 3, maddə 151, № 4, maddə 278, № 7, maddə 560, № 10, maddə 874, № 11, maddə 1001, № 12, maddə 1094; 2006, № 3, maddələr 220, 222, № 5, maddə 385, № 11, maddə 923, № 12, maddələr 1004, 1025, 1030; 2007, № 5, maddələr 401, 437, № 6, maddə 560, № 8, maddə 756, № 11, maddələr 1049, 1053; 2008, № 1, maddə 156, № 7, maddələr 600, 602, № 10, maddə 887, № 11, maddə 960; 2009, № 2, maddə 448, № 5, maddə 294, № 6, maddə 399, № 12, maddələr 949, 969; 2010, № 2, maddələr 70, 75, № 4, maddə 275; 2011, № 1, maddə 11, № 2, maddələr 70, 71, № 6, maddə 464, № 7, maddə 598; 2012, № 11, maddə 1054; 2013, № 2, maddələr 89, 110, № 11, maddə 1268; 2014, № 2, maddə 92, № 10, maddə 1162, № 11, maddə 1339, № 12, maddə 1527; 2015, № 2, maddə 97, № 3, maddə 250, № 6, maddə 680; 2016, № 2 (I kitab), maddələr 190, 201, № 5, maddə 847, № 11, maddə 1767; 2017, № 6, maddələr 1031, 1048, № 12 (I kitab), maddələr 2187, 2189; 2018, № 1, maddə 13, № 6, maddə 1155, № 7 (I kitab), maddələr 1380, 1408, № 12 (I kitab), maddə 2532; 2019, № 1, maddə 35, № 4, maddə 570, № 5, maddələr 796, 804, № 7, maddə 1182, № 8, maddə 1380; 2020, № 1, maddə 1, № 5, maddə 522, № 7, maddə 832, № 11, maddələr 1322, 1332, 1335, № 12 (I kitab), maddə 1424; 2021, № 1, maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 2 aprel tarixli 286-VIQD nömrəli, 23 aprel tarixli 298-VIQD və 301-VIQD nömrəli qanunları aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 294-cü maddəyə aşağıdakı məzmununda 5-ci hissə əlavə edilsin:

"5. Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 27-ci maddəsinə uyğun olaraq fərdi əmək mübahisələri mediasiya vasitəsilə həll oluna bilər. Fərdi əmək mübahisələri ilə bağlı məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ikinci mediasiya sessiyasında iştirak tələb olunur."

1.2. 296-cü maddəyə "Qeyd" hissəsində əvvəl aşağıdakı məzmununda 7-ci hissə əlavə edilsin:

"7. Mediasiya prosesinin təbiiqi ilə əlaqədar iddia müddətinin axımını dayandırılması məsələsi "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir."

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 17, № 5, maddə 323; 2002, № 5, maddə 236; 2003, № 1, maddələr 23, 24, № 6, maddə 279; 2004, № 7, maddə 505, № 8, maddə 598, № 10, maddə 761; 2005, № 4, maddələr 277, 278; 2006, № 2, maddə 64, № 12, maddə 1006; 2007, № 1, maddələr 3, 4, № 2, maddə 68, № 5, maddə 439, № 6, maddə 560, № 7, maddə 712, № 8, maddə 756; 2008, № 6, maddə 462, № 10, maddə 602, № 12, maddə 1046; 2009, № 6, maddə 402; 2010, № 2, maddə 75, № 4, maddə 276; 2011, № 6, maddələr 471, 476, № 7, maddələr 583, 619, № 12, maddələr 1096, 1105; 2012, № 5, maddə 411, № 6, maddə 511; 2013, № 5, maddə 472, № 6, maddə 625, № 11, maddələr 1266, 1307; 2015, № 6, maddə 677, № 12, maddə 1435; 2016, № 5, maddə 836, № 6, maddə 1016, № 11, maddələr 1761, 1763, № 12, maddə 2047; 2017, № 2, maddə 155, № 4, maddə 523, № 5, maddə 706; 2017, № 11, maddələr 1935, 1975; 2018, № 5, maddə 879, № 8, maddə 1672, № 11, maddələr 2209, 2225, № 12 (I kitab), maddələr 2524, 2534; 2019, № 1, maddə 23, № 5, maddələr 792, 812, № 7, maddə 1197, № 12, maddələr 1897, 1907; 2020, № 1, maddə 832, № 11, maddə 1333; 2021, № 4, maddə 309) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. Aşağıdakı məzmununda 4.5-ci, 4.6-cı, 14.3-1-ci, 17.1-3-1-ci, 149.2.4-1-ci, 152.1.6-1-ci, 167.1.5-1-ci və 256.0.6-cı maddələr əlavə edilsin:

"4.5. Tərəflər hər hansı mübahisə ilə bağlı məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl mediasiya prosesində iştirakı tələb edən müqavilə, müqavilə sifəti, yaxud hər hansı digər sənədə şərt (mediasiyaya dair qeyd-sərf) olduğu halda, həmin qaydada rəyət edildikdən sonra mübahisə məhkəmənin həllinə verilir bəli."

4.6. Kommersiya mübahisələri, həmçinin ailə və əmək mübahisələrindən irəli gələn mübahisələr üzrə məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ikinci mediasiya sessiyasında iştirak tələb olunur."

"14.3-1. Məhkəmə prosesinin istənilən mərhələsində məhkəmə işi hallarını nəzərə alaraq, öz təbəssüsü ilə, yaxud tərəflərin birinin müraciəti əsasında onlara mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllini təklif edə bilər."

"17.1-3.1. Mediasiya mediasiya predmeti olan mübahisə üzrə məhkəmə prosesində tərəflərdən hər hansı birini təmsil edə bilər."

"149.2.4-1. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, tərəflərin məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl mediasiya prosesində iştirakı tələb olduğu halda, həmin tələbə rəyət edilməsinə dair məlumat";

"152.1.6-1. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, tərəflərin məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl mediasiya prosesində iştirakı tələb olduğu halda, həmin tələbə rəyət edilməsinə təsdiq edən sənəd təqdim edilməlidir";

"167.1.5-1. Tərəflərə mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllinə dair təklif verilir."

"256.0.6. Bu Məcəllənin 254.1.7-ci maddəsində nəzərdə tutulan halda bəzi qərarları və ya mediasiya prosesinin nəticələri barədə protokol təqdim edilməlidir";

2.2. 192.3-cü, 104.4.5-ci, 150.7.7-ci, 254.1.6-cı, 259.0.12-ci və 305.1.16-cı maddələrin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və müvafiq olaraq aşağıdakı məzmununda 19.2.4-cü, 104.4.6-cı, 150.0.8-ci, 254.1.7-ci, 259.0.13-cü və 305.1.17-cı maddələr əlavə edilsin:

"19.2.4. o, məhkəmədə baxılan mübahisə üzrə əvvəllər tərəflər arasında mediasiya prosesində mediator kimi iştirak etməmişdir";

"104.4.6. mediasiya zamanı məlum olan məlumatlar barədə - "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, mediasiya iştirakçıları və mediasiyada iştirak edən digər şəxslər";

"150.0.8. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, tərəflərin məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl mediasiya prosesində iştirakı tələb olduğu halda, həmin tələbə rəyət edilməsinə təsdiq edən sənəd";

"254.1.7. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada mediasiya prosesinin təbiiqi barədə müqavilə bağlandıqda";

"259.0.13. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 21.9-cü maddəsində göstərilən hallarda";

"305.1.17. mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış bəzi sazişlərin təsdiq edilməsi haqqında";

2.3. 52-ci maddə üzrə:

2.3.1. 52.3-cü maddəyə "işini" sözündən sonra "bilavasitə özləri, yaxud mediasiya vasitəsilə" sözləri əlavə edilsin;

2.3.2. 52.4-cü maddəyə "sazişi" sözündən sonra ", yaxud mübahisənin mediasiya vasitəsilə həlli" sözləri əlavə edilsin;

2.4. 55.2-ci maddədə "həmin kateqoriya mübahisələr üçün qanunda və ya müqavilələrdə nəzərdə tutulmuş, kommersiya məhkəməsinə cavabdeh mübahisənin məhkəməyə qədar həlli (pretenziya) qaydasına" sözləri "bu Məcəllənin 4.3-4.6-cı maddələrində müəyyən edilmiş qaydalara" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.5. 59.2-ci maddənin birinci cümləsində "şəxslər" sözündən sonra "mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllinə razılıq vermək və ya" sözləri əlavə edilsin və həmin cümlədə "hiçququndan" sözü "hiçquqlarımdan" sözü ilə əvəz edilsin;

2.6. 74.2-ci maddəyə "təqdimatı", sözündən sonra "mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllinə razılıq verilməsi", sözləri əlavə edilsin;

2.7. 191-ci maddə üzrə:

2.7.1. 191.1-cü maddəyə hər iki həddə "etiraf etməsi" sözlərindən sonra ", mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllinə dair tərəflərin razılığı" sözləri əlavə edilsin;

2.7.2. aşağıdakı məzmununda 191.2-1-ci maddə əlavə edilsin: "191.2-1. Tərəflər arasında mübahisə mediasiya vasitəsilə həll edildikdə, bəzi sazişi, həll edilmədikdə isə mediasiya prosesinin nəticələri barədə protokol məhkəməyə təqdim olunur. Tərəflərin bəzi sazişini təsdiq etdikdə məhkəmə bu barədə qərardad çıxararaq, bu qərardadla eyni zamanda iş üzrə icraata xitam verir. Məhkəmə tərəfindən təsdiq edilən bəzi sazişinin şərtləri qərardadda göstərilə bilər";

2.7.3. 191.4-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin: "191.4. Məhkəmə iddiaçının iddiasının imtina etməsinə, cavabdehin iddiasını etiraf etməsinə qəbul etmədikdə, tərəflərin bəzi sazişini təsdiq etdikdə və ya mübahisə mediasiya vasitəsilə həll edilmədikdə bunlara bağlı əsaslandırılmış qərardad çıxarıb və işə məhəyyəti üzrə baxılmasını davam etdirir";

2.8. 306.1-ci maddədə "30 - 40-6-cı fasilələrində" sözləri "ikinci bələmşinin üçüncü yarımbələmşində" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.9. aşağıdakı məzmununda 40-7-ci fəsil əlavə edilsin: "Fəsil 40-7. Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış bəzi sazişlərin təsdiq edilməsinə dair işlər üzrə icraat

Maddə 355-23. Ərizənin verilməsi 355-23.1. "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda müəyyən edilmiş müddət ərzində mediasiya prosesi nəticəsində əldə edilən bəzi saziş kəməli qaydada icra edilmədikdə və ya bəzi sazişin kəməli icrasının imtina olunanda, ərizəçi bəzi sazişin məcburi icrasını üçün bəzi sazişin təsdiq edilməsi barədə "bəzi sazişin bu Məcəllənin 191.2-1-ci maddəsinə uyğun olaraq təsdiq edildiyi hal istisna olmaqla" məhkəməyə müraciət edə bilər.

355-23.2. Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış bəzi sazişin təsdiq edilməsi ilə bağlı ərizəçi özünə qəbul etdiyi şəxsi yaşadığı yer, hüquqi şəxsin ünvanının olduğu yer üzrə, ərizə ödəyici orqanı (qurumu) tərəfindən verildikdə, bəzi sazişin icrasının imtina edilməsi ərizəçi şəxsinin hüquqi şəxsin ünvanının olduğu yer üzrə məhkəməyə verilir.

Maddə 355-24. Ərizənin məzmunu Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış bəzi sazişin təsdiq edilməsi ilə bağlı ərizə bəzi sazişin kəməli icrasını üçün "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 34.1-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş müddəti keçməsi və ərizəçinin xahişi göstərilə bilər."

Maddə 355-25. Ərizəyə baxılma qaydası və qətnamənin qəbul edilməsi 355-25.1. Bəzi sazişin təsdiq edilməsi ilə bağlı ərizəyə məhkəməyə daxil olduqdan sonra 10 gün müddətində baxılır.

355-25.2. Məhkəmə ərizəyə baxılması barədə işdə maraqlı olan şəxslərə məlumat verir, lakin həmin şəxslərin üzvlü səbəb olmadan məhkəmə iclasına gəlməsinə işə baxılmasına mane olur. İşdə maraqlı olan şəxslər üzvlü səbəblərdən gəlmədiyi hallarda, məhkəmə işin baxılmasını təxirə salır.

355-25.3. Məhkəmə ərizəyə baxarkən bu Məcəllənin 355-26-cı maddəsində sadalanan halların olub-olmadığını müəyyən edir və bəzi sazişin təsdiq edilməsi və ya təsdiq edilməsinin imtina olunması barədə qətnamə qəbul edir.

355-25.4. Qətnamənin surəti bu Məcəllənin 227.3-cü maddəsinə uyğun olaraq tərəflərə verilir.

355-26. Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış bəzi sazişin və ya onunun bir hissəsinin təsdiq edilməsindən imtina olunması 355-26.1. Məhkəmə aşağıdakı hallarda bəzi sazişin və ya onunun bir hissəsinin təsdiq edilməsindən imtina edir:

355-26.1.1. bəzi sazişi mediasiyada iştirak etməyən üçüncü şəxslər və ya məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmayan, yaxud məhdud fəaliyyət qabiliyyəti hesab edilən şəxslərin hüquqlarına toxunulmuş mübahisələr üzrə keçirilmiş mediasiya prosesinin nəticəsində bağlandıqda.

355-26.2. Bəzi sazişin bir hissəsinin təsdiq edilməsinə o hallarda yol verilir ki, təsdiq edilməsindən imtina edilən hissənin təsdiq edilməsi hissədən ayrılması mümkün olsun."

Maddə 3. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 3 (I kitab), maddə 126; 2002, № 12, maddə 702; 2004, № 7, maddə 505; 2006, № 2, maddə 66, № 11, maddə 923, № 12, maddələr 1005, 1006; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1218; 2008, № 7, maddə 602; 2010, № 2, maddə 70, № 3, maddə 171, № 6, maddə 380, № 7, maddə 578; 2011, № 7, maddələr 585, 620, № 12, maddə 1110; 2014, № 12, maddə 1515; 2019, № 2, maddə 185, № 3, maddə 372, № 5, maddə 800; № 12, maddə 1906; 2020, № 7, maddə 832, № 12 (I kitab), maddə 1424; 2021, № 4, maddə 308) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. aşağıdakı məzmununda 7-1-ci maddə əlavə edilsin: "Maddə 7-1. Ailə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələrin mediasiya vasitəsilə həlli

"Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 26-cı maddəsinə uyğun olaraq ailə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr mediasiya yolu ilə həll oluna bilər. Ailə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələrə bağlı məhkəməyə müraciət etməməsinə əvvəl "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ikinci mediasiya sessiyasında iştirak tələb olunur."

3.2. aşağıdakı məzmununda 38.4-1-ci maddə əlavə edilsin: "38.4-1. Nəhik müqaviləsinə mediasiyaya dair şərtlər daxil edilə bilər."

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (I kitab), maddə 250, № 5, maddə 323; 2002, № 12, maddə 709; 2003, № 8, maddə 420; 2004, № 3, maddə 123, № 5, maddə 318, № 6, maddə 415, № 10, maddə 761, № 11, maddə 901; 2005, № 2, maddə 61, № 6, maddə 466, № 8, maddələr 684, 692, 693, № 11, maddə 996, № 12, maddə 1085; 2006, № 2, maddə 68, № 3, maddə 225, № 5, maddə 387, № 6, maddə 478, № 8, maddə 657, № 12, maddə 1005; 2007, № 2, maddə 80, № 6, maddə 560, № 8, maddə 745, № 10, maddə 937, № 11, maddə 1053, № 12, maddələr 1215, 1219; 2008, № 3, maddə 145, № 6, maddə 456, № 7, maddə 602, № 12, maddə 1049; 2009, № 2, maddə 47, № 5, maddə 295, № 6, maddə 404, № 7, maddə 517; 2010, № 2, maddə 75, № 3, maddə 171, № 4, maddələr 265, 266, 276; 2011, № 2, maddə 71, № 7, maddə 586, № 8, maddə 756, № 12, maddələr 1073, 1102; 2012, № 1, maddə 5, № 5, maddə 403, № 6, maddə 498; 2013, № 1, maddə 15, № 6, maddə 620, № 11, maddə 1280, № 12, maddələr 1469, 1478; 2014, № 2, maddə 96, № 7, maddə 768; 2015, № 3, maddə 254, № 5, maddə 512, № 6, maddə 814, № 10, maddə 1093; 2016, № 1, maddə 26, № 2 (I kitab), maddələr 186, 204, № 3, maddə 401, № 4, maddələr 640, 646, № 6, maddə 1005, № 7, maddə 1248, № 12, maddələr 1998, 2018; 2017, № 2, maddələr 151, 153, № 4, maddə 524, № 5, maddələr 703, 735, № 6, maddə 1035, № 11, maddə 1953, № 12 (I kitab), maddələr 2210, 2234, 2239; 2018, № 2, maddə 142, № 4, maddə 650, № 5, maddələr 845, 851, № 11, maddə 2212, № 12 (I kitab), maddələr 2467, 2518, 2526, 2533; 2019, № 1, maddələr 23, 50, № 5, maddələr 806, 812, 814, № 6, maddələr 994, 996, № 7, maddə 1202, № 8, maddə 1369, № 11, maddə 1681, № 12, maddə 1908; 2020, № 5, maddə 515, № 7, maddələr 822, 832, 839, 843, № 12 (I kitab), maddələr 1423, 1435; 2021, № 1, maddə 8; 2021, № 4, maddə 307) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 379.1.5-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 379.1.6-cı maddə əlavə edilsin:

"379.1.6. Tərəflər arasında yaranmış mübahisə üzrə mediasiya prosesi təbiiqi edildikdə";

4.2. aşağıdakı məzmununda 379.1-4-cü maddə əlavə edilsin: "379.4-1. Mediasiya prosesinin təbiiqi ilə əlaqədar dayandırılmış iddia müddətinin axımı "Mediasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş tarixdən davam etdirir."

Maddə 5. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 583; 2001, № 1, maddə 454, № 9, maddə 576, № 12, maddə 734; 2002, № 5, maddə 249, № 12, maddə 707; 2003, № 8, maddə 425, № 12 (I kitab), maddə 671; 2004, № 1, maddə 1, № 11, maddə 887, № 12, maddə 980; 2005, № 2, maddə 61, № 6, maddə 688, № 12, maddə 1081; 2006, № 12, maddələr 1005, 1026; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 597, № 8, maddə 745,

№ 11, maddə 1053, № 12, maddə 1192; 2008, № 7, maddə 602, № 11, maddə 960; 2009, № 7, maddə 506; 2011, № 1, maddə 14, № 7, maddələr 588, 603, № 12, maddə 1115; 2012, № 6, maddələr 500, 513, № 7, maddə 652, № 9, maddə 841, № 12, maddə 1226; 2013, № 2, maddə 91, № 4, maddə 366, № 11, maddə 1278, № 12, maddələr 1483, 1486, 1495; 2014, № 2, maddələr 94, 98, № 6, maddə 608, № 7, maddə 770, № 8, maddə 957, № 10, maddə 1158, № 12, maddə 1525; 2015, № 1, maddə 11, № 12, maddə 1433; 2016, № 2 (I kitab), maddə 207, № 3, maddələr 396, 402, № 5, maddə 848, № 6, maddələr 973, 974, 1015, № 7, maddə 1245, № 10, maddə 1603, № 11, maddələr 1752, 1792, 1793, № 12, maddələr 2001, 2037, 2046; 2017, № 2, maddə 146, № 5, maddələr 695, 723, 737, № 6, maddə 1055, № 7, maddə 1304, № 8, maddə 1509, № 12 (I kitab), maddələr 2219, 2251, 2270; 2018, № 2, maddə 149, № 5, maddə 863, № 6, maddə 1193, № 7 (I kitab), maddələr 1414, 1427, № 10, maddə 1962, № 11, maddələr 2186, 2210, № 12 (I kitab), maddələr 2498, 2509; 2019, № 1, maddə 30, № 4, maddə 590, № 5, maddələr 796, 801, 804, 812, 814, № 8, maddələr 1364, 1373, 1378, № 12, maddə 1894; 2020, № 5, maddə 522, № 6, maddələr 668, 678, № 7, maddə 832, № 8, maddə 1013, № 11, maddələr 1328, 1334, № 12 (I kitab), maddələr 1439, 1441, 1454, 1455; 2021, № 3, maddə 211) 99.3.12-ci maddəsinin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 99.3.13-cü maddə əlavə edilsin:

"99.3.13. Mediator fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər tərəfindən bu fəaliyyətlə bağlı göstərilən xidmətə görə alınan haqq, o cümlədən əldə olunan mükafat."

Maddə 6. Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosesual Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 585; 2001, № 7, maddə 455; 2002, № 1, maddə 9, № 5, maddə 233, № 8, maddə 463; 2003, № 6, maddə 276; 2004, № 5, maddə 321, № 12, maddə 505, № 8, maddə 598, № 10, maddə 761, № 11, maddə 890; 2005, № 1, maddə 4, № 4, maddə 278, № 6, maddə 462, № 8, maddə 686, № 10, maddə 874, № 12, maddə 1079; 2006, № 1, maddə 3, № 2, maddə 64, № 5, maddə 390, № 6, maddə 847, № 11, maddə 929, № 12, maddə 1032; 2007, № 2, maddə 565, № 6, maddə 560, № 7, maddə 712, № 8, maddə 766, № 11, maddə 1049, № 12, maddə 1221; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddələr 606, 607, № 12, maddələr 1045, 1049; 2009, № 5, maddə 315, № 7, maddə 517, № 12, maddə

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 3, maddə 208, № 12, maddə 1019; 2007, № 12, maddə 1194; 2008, № 4, maddə 254, № 6, maddə 464, № 7, maddə 602, № 8, maddələr 699, 710; 2009, № 6, maddələr 395, 399, № 11, maddələr 877, 879; 2010, № 7, maddə 579; 2011, № 4, maddə 267, № 6, maddə 465, № 7, maddə 597, № 12, maddə 1109; 2012, № 11, maddələr 1037, 1044; 2013, № 3, maddə 223, № 5, maddə 485, № 6, maddələr 608, 614; 2015, № 5, maddə 494; 2017, № 5, maddə 676, № 7, maddə 1289, № 10, maddə 1776, № 12 (I kitab), maddə 2193; 2018, № 2, maddə 865, № 12 (I kitab), maddə 2504; 2019, № 2, maddə 205, № 3, maddə 380, № 5, maddələr 805,

808, № 8, maddələr 1374, 1382, № 11, maddə 1691, № 12, maddə 1891; 2020, № 7, maddə 829, № 12 (I kitab), maddə 1451) 41-ci maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Maddə 41. Əlilliyi olan şəxslərin əlillik müddətinin bitməsi ilə əlaqədar əmək pensiyasının ödənilməsinin dayandırılması və bərpa edilməsi Əlilliyi olan şəxsin əlillik müddəti bitdikdə ona əmək pensiyasının ödənilməsi əlilliyin bitdiyi gündən dayandırılır. Əlilliyi olan şəxs əmək pensiyasının ödənilməsi onun “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq yenidən əlilliyi olan şəxs hesab edildiyi gündən bərpa edilir.”.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 iyul 2021-ci il

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə”

Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 2 iyul tarixli 355-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 6 mart tarixli 377 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 2 iyul tarixli 355-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi

barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 6 mart tarixli 377 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 3, maddə 228; 2009, № 11, maddə 883; 2013, № 6, maddə 631; 2016, № 9, maddə 1467; 2017, № 5, maddə 756; 2018, № 2, maddə 185, № 12 (I kitab), maddə 2580; 2019, № 2, maddə 231, № 4, maddə 653, № 7, maddə 1220, № 8, maddə 1390) 2.3-cü bəndində “ 32.2-ci və 41.1-ci” sözləri “və 32.2-ci” sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə

hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası üzrə yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 30 mart tarixli 2070 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası üzrə yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 30 mart tarixli 2070 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 3, maddə 296; 2009, № 1, maddə 17, № 9, maddə 720; 2010, № 9, maddə 773; 2012, № 2, maddə 100; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2017, № 11, maddə 2067) 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın sədri

Azərbaycan Respublikasının energetika naziri

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası maliyyə nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti “Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin birinci vitse-prezidenti Azərbaycan Respublikasının Qazaxıstan Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri ”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Qazaxıstan Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikası

arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyanın

Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 3 iyul tarixli 2283 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 3 iyul tarixli 2283 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 7, maddə 719; 2012, № 2, maddə 124; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644; 2016, № 8, maddə 1384) 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın həmsədri

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Azərbaycan Respublikasının əmək və ehalinin sosial müdafiəsi naziri Azərbaycan Respublikasının səhiyyə naziri Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri “Azərənəji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Azərbaycan Məliorasıya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Rusiya Federasiyasının Dağıstan Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə

birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında” Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin 2007-ci il 20 iyun tarixli 2236 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 20 iyun tarixli 2236 nömrəli Sərəncamında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 6, maddə 650; 2009, № 6, maddə 424, № 7, maddə 589; 2010, № 9, maddə 773; 2012, № 2, maddə 121; 2014, № 2, maddə 112, № 4, maddə 391, № 6, maddə 644; 2015, № 7, maddə 852; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2018, № 1, maddə 79, № 8, maddə 1677) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. adından “Respublikası” sözü çıxarılсын; 1.2. 1-ci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən aşağıdakı tərkibi təsdiq edilsin:

Komissiyanın həmsədri

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası energetika nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası gənclər və idman nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri “Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Baş direktoru Azərbaycan Respublikasının Türkmənistanda fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Türkmənistan arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Türkmənistan tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Hərbi münaqişələr zamanı mədəni dəyərlərin qorunması haqqında Konvensiya”nın müddəalarının yerinə yetirilməsi üzrə Komissiyanın yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 13 noyabr tarixli 569 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

“Hərbi münaqişələr zamanı mədəni dəyərlərin qorunması haqqında Konvensiya”nın müddəalarının yerinə yetirilməsi üzrə Komissiyanın yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 13 noyabr tarixli 569 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 11, maddə 805; 2006, № 9, maddə 743) 1-ci hissəsi ilə yaradılan Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın sədri

Əli Əhmədov - Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri

Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri

Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin müavini UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikası Milli Komissiyasının Baş katibi Beynəlxalq Muzeylər Şurasının Azərbaycan Milli Komitəsinin sədri, Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin direktoru Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsinin rəisi.”.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası ilə Belarus Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 16 oktyabr tarixli 1737 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası ilə Belarus Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 16 oktyabr tarixli 1737 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 10, maddələr 878, 888; 2012, № 2, maddə 136; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2018, № 1, maddə 79) 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın sədri

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası müdafiə nazirinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası fəvqəladə hallar nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası gənclər və idman nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikasının Belarus Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Belarus Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Belarus Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 22 noyabr tarixli 2505 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 22 noyabr tarixli 2505 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 11, maddə 1148; 2009, № 6, maddə 424; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644, № 9, maddə 1027; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2017, № 8, maddə 1521, № 11, maddə 2107) 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın sədri

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin birinci müavini Azərbaycan Respublikası energetika nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası gənclər və idman nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini

Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin prezidenti “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri “Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Baş direktoru

Azərbaycan Respublikasının Özbəkistan Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Özbəkistan Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Tatarstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 25 avqust tarixli 977 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Tatarstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 25 avqust tarixli 977 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 8, maddə 770; 2007, № 11, maddə 1134; 2009, № 6, maddə 424, № 7, maddə 589; 2010, № 6, maddə 501; 2012, № 2, maddə 128; 2014, № 6, maddə 644; 2016, № 8, maddə 1384) 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Komissiyanın tərkibi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Komissiyanın sədri

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini

Komissiyanın üzvləri

Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin müavini

Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası gənclər və idman nazirinin müavini Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyi sədrinin müavini Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin vitse-prezidenti “Azneftkimyamaş” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının Tatarstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi, elmi-texniki və mədəni əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilmiş dəyişikliklər barədə Rusiya Federasiyasının Tatarstan Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 23 iyul 2021-ci il

Leyla ABDULLAYEVA: “Ermənistan XİN-in Azərbaycan dövlət başçısının müsahibələrini, çıxışlarını düzgün anlaması və nəticə çıxarması lazımdır”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə müraciət

Möhtərəm cənab Prezident. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan tarixində yeni bir mərhələ başlanıb. Artıq ölkəmiz bütün dünyada qalib Azərbaycan kimi tanınır. Dövlətimizin yenilməz gücü, xalqımızın həmrəyliyi, Sizin ətrafınızda birləşərək demir yumruğa çevrilməsi dillərə dastandır.

Əlbəttə, Azərbaycanın fəth etdiyi bu zirvənin ucılığı, Zəfərin böyüklüyü zaman keçdikcə, Vətən müharibəsi tarixə çevriləcək daha da aydın görünəcək.

Bu Qələbəyə cəmiyyətimiz Sizin rəhbərliyiniz altında sıx birləşərək nail oldu. Artıq ikinci Qarabağ müharibəsi arxada qalıb. Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, qarşımızda daha böyük missiya dayanır. İndi azad olunmuş Qarabağı cənnətə çevirmək, qaçqın və məcburi köçkünləri öz yurd-yuvalarına qaytarmaq, şəhid ailələri və qazilərimizin qayğısına qalmaq, bir sözlə, yaralarımızı sarıyaraq sağalmaq və irəli getmək kimi böyük bir prosesin içindəyik.

Biz artıq müharibədən az bir vaxt keçməsinə baxmayaraq, olduqca böyük işlərin görülməsinə şahidlik edirik. Elə Siz son müsahibənizdə ilin sonunadək 3 min şəhid ailəsi və qazinin mənzillərlə təmin ediləcəyini, artıq 1300 mənzilin onlara verildiyini bildirdiniz.

Biz də bu böyük missiyanın həyata keçirilməsində öz həmrəyliyimizi nümayiş etdirmək, olduqca böyük və şərəfli işin icrasında töhfəmizi vermək, dövlətimizin və Sizin yanınızda olduğumuzu bir daha bildirmək istəyirik.

Məlum olduğu kimi, son illər Azərbaycan dövləti jurnalistlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün məqsədyönlü addımlar atıb. Bunlardan biri də media nümayəndələri üçün yaşayış binalarının tikilməsi, onların dövlət hesabına mənzillərlə təmin edilməsidir.

Otən dövrdə 500-ə yaxın jurnalist belə mənzillərlə təmin olub. Jurnalistlər üçün nəzərdə tutulan üçüncü bina da artıq istifadəyə hazırdır. Biz təklif edirik ki, öz canından keçərək, əsl qəhrəmanlıq nümunəsi göstərərək bu Vətənin bütövlüyünü bizə bəxş edən şəhid və qazilərımıza ehtiramın ifadəsi olaraq, sözügedən üçüncü binadakı mənzillər şəhid ailələrinə, torpaqlarımız azad edildikdən böyük şücaət göstərmiş xüsusi təyinatlılarımıza, Vətən müharibəsi qəhrəmanlarına təqdim olunsun.

Bu, gözəl həmrəylik nümunəsi olaqla yanaşı, həm də Qələbədən sonrakı proseslərə bizim töhfəmiz olar.

Bələ bir şərəfli işin həyata keçirilməsi üçün təşəbbüsümüzü nəzərə almağınızı Sizdən xahiş edirik.

1. Mirhəsən Ağayev - REAL TV-nin rəhbəri
2. Qulu Məhərrəmli - BDU-nun professoru
3. Cahangir Məmmədli - BDU-nun professoru
4. Emin Musevi - "ASAN Radio"-nün rəhbəri

5. Vüsalə Abışova - "Azəri-Press" informasiya agentliyinin rəhbəri
6. Arif Əliyev - Yeni Nəsil Jurnalistlər Birliyinin sədri
7. Umud Mirzəyev - Beynəlxalq Avrsiya Mətbuat Fondunun rəhbəri
8. Yeganə Hacıyeva - blogger
9. Ədalət Verdiyev - blogger
10. Əflatun Amaşov - Mətbuat Şurasının sədri
11. Elbrus Ərüd - Qafqazinfo.az saytının rəhbəri
12. Şakir Eminbəyli - "Rossiya-24" telekanalının Azərbaycandakı nümayəndəsi
13. Rüstəm Əliyev - ANTENN Radio-nun rəhbəri
14. Həmid Həmidov - "Global Media Group"-un media direktoru
15. Vüsal Məmmədov - Azvision.az saytının rəhbəri
16. Hikmət Babaoğlu - "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru
17. Şakir Ağayev - "Novoye vremya" qəzetinin baş redaktoru
18. Elçin Mirzəbəyli - "Xalq Cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru
19. Elçin Alıoğlu - "Milli.az" saytının baş redaktoru
20. Aslan Aslanov - AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri
21. Azər Xəlilov - ATV-nin rəhbəri
22. Bəxtiyar Sadiqov - "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru
23. Vüqar Xəlilov - CBC TV-nin rəhbəri
24. Rədiq İsmayilov - ARB24 TV-nin rəhbəri
25. Vüqar Rəhimzadə - "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru
26. Bəhrüz Quliyev - "Səs" qəzetinin baş redaktoru
27. Hümət Musayev - "Respublika" qəzetinin baş redaktoru
28. Fatma Səttarova - Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri
29. Mirhəsən Həsənov - Cərnəbi Əlilləri İttifaqının sədri
30. Mehdi Mehdiyev - Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin sədri
31. Füzuli Rzaquliyev - "Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları" İctimai Birliyinin sədri
32. Məhəmməd Vəliyev - Azərbaycan Əfqanıstan Veteranları İctimai Birliyinin sədri
33. Məmmədşeyx Sarıyev - Ehtiyatda Olan Zabitlər Konfederasiyası İctimai Birliyinin sədri
34. Xədicə Babayeva - "Mühəribədən Zərər Çəkən Nəqliyyat İşçiləri" İctimai Birliyinin sədri
35. Məral Zamanova - "20 Yanvar Şəhid Ailələrinin Hüquqlarının Təmin Olunması" İctimai Birliyinin sədri
36. Məmmədhasən Həsənov - "Mina Qurbanlarının Sosial-iqtisadi Problemlərinin Həllinə Kömək" İctimai Birliyinin sədri
37. Alın Abbasov - "Məşəl" Əlil və Şəhid Ailələrinə Sosial Dəstək İctimai Birliyinin sədri
38. Sərraf Orucov - "Beynəlmilləli Əlil Döyüşçülər" İctimai Birliyinin sədri

Yaxın gələcəkdə bərpa olunan enerji həyatımıza geniş miqyasda daxil olacaq

Əvvəli 1-ci səh.

Buraya həmçinin bərpa olunan enerji mənbələrindən elektrik enerjisi istehsalında bəyənəlxalq standartların tətbiqi, bərpa olunan enerji mənbələri potensialından səmərəli istifadənin təmin edilməsi daxildir.

Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində dövlət üzünə bir sıra vəzifələri götürür. Bunlar elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində dövlət siyasətinin formalaşdırılması və həyata keçirilməsi, fəaliyyət planlarının, normativ hüquqi aktların qəbul edilməsidir. Sahəyə yerli və xarici sərmayələrin cəlb edilməsi məqsədində əlverişli investisiya mühitinin yaradılmasının təmin olunması, dəstək mexanizmlərinin tətbiq edilməsi də bu vəzifələr sırasındadır. Bərpa olunan enerji mənbələrini ərazilərin müəyyənləşdirilməsi, peşəkar mütəxəssislərin hazırlanması, kadr potensialının gücləndirilməsi və tədris proqramlarının tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi də dövlətin vəzifələrinə daxildir.

Azərbaycanın həmçinin bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə ediləcək torpaq sahələri (su obyektleri), onların hər birinin bərpa olunan enerji mənbəyi kimi potensialı, sərhədlərinin hüddətləri və digər xüsusiyyətləri

barədə aktual məlumatlar əks olunur. Atlasın formalaşdırılması və aktuallığının təmin olunması üçün tələb olunan dövlət torpaq, su, meşə və sair kadastrlarının, habelə digər dövlət informasiya ehtiyatlarının məlumatları atlası aparın müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) əvəzsiz olaraq təqdim edilir.

"Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" qanunda bu mənbələrdən istifadə sahəsində dəstək mexanizmləri də müəyyən edilib. Həmin mexanizm bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində elektrik enerjisi istehsalının zamanətli tariflərinə və digər vəsaitlərin tətbiqi ilə dəstəklənməsi ilə yanaşı, aktiv istehlakçının və elmi tədqiqatların dəstəklənməsini də əhatə edir. Buraya həmçinin Vergi Məcəlləsində və "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan mexanizmlər daxildir.

Baş torpaq sahəsinin (su obyektinin) bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisi kimi müəyyən edilməsi barədə qərar hansı halda verilir? Qanunda bildirilir ki, torpaq sahəsinin (su obyektinin) bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisi kimi müəyyən edilməsi barədə qərarın qəbul edildiyi tarixdən həmin torpaq sahəsi (su obyekt) bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisi kimi tanınır. Bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisində elektrik

enerjisi istehsalçısı hərəqlər olacaq. Sənəddə deyilir ki, bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının seçilməsi hərəqlər və ya birbaşa cəlbətmə yolu ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən həyata keçirilir. Hərəqlər auktsion formasında keçirildiyi halda bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisində istehsal olunacaq elektrik enerjisinin zamanətli alıcı tərəfindən satın alınması üçün ən aşağı qiymət təklifi vermiş şəxs hərəqlərinə qalibi hesab olunur. Bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində müterəqqi texnologiyadan istifadə etməli, elektrik şəbəkəsinə qoşulma xərclərini ödəməli, sözügedən qanunla müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirməlidirlər.

Istehsalçılar (güc 10 MVT-dan çox olan su elektrik stansiyaları istisna olmaqla) balanslaşdırma məsuliyyətindən azadlardır. Onlar yalnız öz razılıqları ilə balanslaşdırmaçıya calb oluna bilərlər və bundan irəli gələrkə balanslaşdırma məsuliyyətini daşıyırlar.

Ölkədə bərpa olunan enerji sahəsinin inkişafı üçün həyata keçirilən layihələr, dövlət başçısının imzaladığı fərman və sərəncamlar ona zəmin yaradıb ki, yaxın gələcəkdə bu növ enerji həyatımıza xeyli geniş miqyasda daxil olacaq.

Bərpa olunan enerji mənbələrindən ərazisində elektrik

tehsalçılarının bir sıra hüquq və vəzifələri var. Belə ki, istehsalçılar sözügedən qanunla müəyyən edilmiş hallarda dəstək mexanizmlərindən istifadə etmək hüququna malikdirlər. Onların eləcə də istehsal edilmiş elektrik enerjisinin satmaq,elektrik şəbəkəsinə qoşulmaq və istehsal etdiyi elektrik enerjisinin qoşulduğu şəbəkə vasitəsilə ötürülməsini tələb etmək, həmin qanunla müəyyən edilmiş digər hüquqları var.

Istehsalçılar həmçinin bir sıra vəzifələrə malikdirlər. Belə ki, onlar elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində müterəqqi texnologiyadan istifadə etməli, elektrik şəbəkəsinə qoşulma xərclərini ödəməli, sözügedən qanunla müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirməlidirlər.

Istehsalçılar (güc 10 MVT-dan çox olan su elektrik stansiyaları istisna olmaqla) balanslaşdırma məsuliyyətindən azadlardır. Onlar yalnız öz razılıqları ilə balanslaşdırmaçıya calb oluna bilərlər və bundan irəli gələrkə balanslaşdırma məsuliyyətini daşıyırlar.

Ölkədə bərpa olunan enerji sahəsinin inkişafı üçün həyata keçirilən layihələr, dövlət başçısının imzaladığı fərman və sərəncamlar ona zəmin yaradıb ki, yaxın gələcəkdə bu növ enerji həyatımıza xeyli geniş miqyasda daxil olacaq.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Əvvəli 1-ci səh.

Bildirdi ki, müharibənin bitməsinə cəmi 8 ay keçməsinə baxmayaraq, Qarabağda böyük tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilir. Bununla yanaşı, ilk növbədə, mina təmizləmə işləri də davam etdirilir. Ancaq onu da vurğulamalıyıq ki, bu, həm çox vaxt, həm də böyük vəsait aparır. Əfsuslar olsun ki, müharibədən sonra 150-yə yaxın Azərbaycan vətəndaşı minalara düşərək ya həlak olub, ya da öz sağlamlığını itirib.

Mina xəritələrinin Azərbaycana verilməsinə isə dövlət başçısı Ermənistan tərəfindən göstərilən növbəti əlaqəsizlik, mənəviyatsızlıq, vicdansızlıq, normal insanı davranışa zidd olan yanaşma adlandırdı. Bu, bir daha Ermənistan rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı olan nifrətinin, düşməngiliyinin təzahürüdür.

Prezident dedi ki, Ermənistanın mina xəritələrini verməməsinin heç bir əsası yoxdur. Çünki müharibə qurtarıb və Azərbaycan qalib gəlib. Ermənistan məğlubiyyətlə barışıb və bu gün mina xəritələrini vermirsə, demək, hansısa məqsəd güdür. Bu da bəllidir - daha çox azərbaycanlılar həlak olsun, daha çox insanları əli olsunlar. Əlbəttə ki, bu, düşməngilik və əsl erməni xislətinin təzahürüdür. Məhz bu səbəblərə görə də xalqımız heç nəyi unutmamalıdır. Erməni rəykarlığı, erməni məkri, təxribatları heç bir zaman unudulmamalıdır.

Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirəcəyik

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə böyük işlər görülür. Prezident də bəyan etdi ki, tezliklə bütün infrastrukturlar qurulub düşməne gözdəki veriləcək: "İlin sonuna qədər azad edilmiş torpaqlarda - həm Qarabağda, həm Şərqi Zəngəzürdə bütün elektrik təsərrüfatını quraçaq, yeni xətlər, ötürücü xətlər, transformatorlar, yarımstansiyalar, elektrik stansiyaları tikiləcək. Ermənilər tərəfindən dağıdılmış 12 su elektrik stansiyası bərpa ediləcək və bundan sonra yaşıl enerji layihəsi icra ediləcək".

Enerji sahəsindən başqa ikinci vacib sahə yol infrastrukturudur. 8 ay ərzində bu istiqamətdə də böyük işlər görülüb. Bardə-Ağdam avtomobil yolu tikilib, Zəfər yoluna, demək olar ki, sentyabr ayında asfalt döşənməsi başa çatcaq. Paralel olaraq Füzuli-Şuşa magistral yolu, Horadiz-Ağbend yolu, Məngilən-Qubadlı-Laçın yolu çəkilir. Bu da çox önəmli yoldur. Füzuli-Hadrut, Füzuli-Cəbrayıl yolları - bütün yollar üzrə zığın işi gedir. Kəlbəcəyə rahat çatmaq üçün Göygöldən Ömər aşırımını zədə yol çəkilir. Bu yol heç vaxt olmayıb, yalnız çığır var idi. Qış aylarında isə heç vaxt ondan istifadə etmək mümkün deyildi.

Hazırda Kəlbəcər, Laçın rayonlarında hərbi əhəmiyyətli yollar çəkilir. Bu yolların ümumi uzunluğu 700 kilometrə qədərdir. Prezident dedi ki, həmin ərazidə, yəni sərhədə gedən istiqamətdə yol olmayıb. Strateji nöqtəyi-nəzərdən və sərhəddə öz mövqelərimizi möhkəmləndirmək üçün bu yolların çox böyük əhəmiyyəti var.

İşğaldan azad edilən ərazilərimizdə üç aeroport tikilir. Ağdamın Baş planı icra olunur. Füzulinin, Cəbrayılın Baş planlarının ilkin versiyası Prezidentə təqdim edilib. İndi müfəssəl plan üzərində iş aparılır. Yaxın aylarda Füzuli və Cəbrayıl şəhərlərindən Baş planı ictimaiyyətlə təqdim ediləcək. Zəngilan şəhərinin Baş planının hazırlanması prosesi də başlanılıb. Bir neçə xarici şirkət öz təkliflərini verib. İndi seçim aparılır. Qubadlı, Laçın və Kəlbəcər də yenidən qurulacaq.

Yəni, belə böyükmiqyaslı işi cəmi 8 ay ərzində görmək, doğrudan da, Prezidentin söylədiyi kimi qəhrəmanlıqdır. Onu da

Nüfuz yüksəlir, iqtisadi qüdrət artır, hücum siyasəti daha da güclənir

İlham Əliyev postmüharibə dövrünün yeni reallıqlarını dəyərləndirərək bir daha Ermənistanı Azərbaycanla hesablaşmağa çağırdı

qeyd edək ki, Azərbaycan bütün bu işləri heç bir yerdən yardım almadan öz hesabına həyata keçirir: "Heç bir yerdən bir manat yardım almamışıq. Bəli, xarici şirkətləri biz dəvət etmişik, amma podratçı kimi. Bütün vəsait dövlət büdcəsindən gədir. Dövlət büdcəsi üçün bu, böyük yüküdür. Təbii ki, amma biz bunu edirik, edəcəyik. Dediym kimi, Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirəcəyik".

İlham Əliyevin tam müstəqil siyasətinə verilən yüksək dəyər

Prezident Azərbaycanın Qoşulma Hərəkatına sədrliyinin üzv dövlətlərinin xahişi ilə daha bir il uzadılmasına və Avropa İttifaqı Şurasının sədri Şərif Mişelin ölkəmizə səfəri çərçivəsində aparılan danışıqlara da dəyərlandırdi.

Sədrliyin bir il uzadılmasının səbəbləri, əlbəttə ki, Azərbaycan Prezidentinin qətiyyəti və prinsipial siyasəti, verdiyi bütün vədlərə sadıqlılığıdır: "Üzvlər ölkələr gördülər ki, biz nəyi deyirik, onu da edirik. Gördülər ki, Azərbaycan əgər Qoşulmama Hərəkatına bir il də sədrlik etsə, 2023-cü ilə qədər bu Hərəkatın nüfuzu da artacaq, təsir imkanları da artacaq. Eyni zamanda, tarixdə ilk dəfə olaraq, Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşündə Avropa İttifaqının yüksək vəzifəli şəxsi - xarici siyasət üzrə xüsusi nümayəndə iştirak etdi, vitse-prezident statusunda. Tarixdə olmayıb və Qoşulmama Hərəkatının digər beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində bağlanması bizim gündəliyimizdə duran məsələdir. Bu yaxınlarda mən Azərbaycanda səfərdə olmuş Avropa İttifaqı Şurasının sədri cənab Mişellə bu məsələni müzakirə etdim və hesab edirəm ki, bu əməkdaşlığın perspektivləri var".

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şərif Mişelin ölkəmizə səfərinin nəticələrini yüksək qiymətləndirən Prezident vurğuladı ki, bu, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın daha da genişlənməsi üçün perspektivlər açdı. Azərbaycan Al-ye üzv olan 9 ölkə ilə strateji tərəfdaşlıq edir. Bu, Avropa İttifaqının üçdəbir hissəsidir. Avropa İttifaqı-Azərbaycan arasında imzalanacaq yeni sənədlərinə görə Prezident dedi ki, artıq sənədin 90 faizi razılaşdırılıb, qalan məsələlər də, realizm prinsipləri üstünlük təşkil etsə və bəzi məsələlərdə bağlı məsələlərin narahatlığı nəzərə alınsa, bu sənədin yaxın aylarda imzalanması bəyən.

Cəhənnəmə göndərilən status

Prezident eyni zamanda Şərif Mişelin Bakı səfəri çərçivəsində ikinci Qarabağ müharibəsindən sonrakı vəziyyəti dəyərləndirərəkən bir dəfə də olsun "Dağlıq Qarabağ" və "status" sözlərini işlətmədiyinə də aydınlıq gətirdi. Xatırladaq ki, Al Şurasının prezidenti həttə İrəvanda olarkən Ermənistanla sərhədə dair "məbahisəli ərazilər" sözlərini işlətməyi də bəyənmişdi.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, Ermənistanın məyusluğu davam edəcək. Çünki görünür onlar hələ də müharibədən tam nəticə çıxarmayıblar: "Bu ölkənin bəzi yersiz bəyənətləri, addımları onu göstərir ki, onlar hələ nəticə çıxarmadırlar. İkinci Qarabağ müharibəsini unutmamalıdır. Şərif Mişel İrəvanda olarkən sərhəd ərazilərini məbahisəli ərazilər adlandırdı. Sözü düz, mən də bu ifadə ilə razı deyiləm. Çünki biz hesab edirik ki, bu, bizim ərazilərdir. Mən hesab edirəm ki, bu, Zəngəzur ərazisidir. Zəngəzur işə bizim dədə-baba torpağımızdır və biz öz ərazimizdəyik".

Ermənilərin hələ də xülyalarla yaşadıqlarını vurğulayan Prezident məğlub ölkənin postmüharibə reallıqları ilə barın

şa bilmədiyini söylədi və bir daha xəbərdarlıq mesajını yolladı: "Ermənistan əvvəlki səhvləri buraxmamalıdır. Çünki onların yersiz və qəbuləlməz addımları, bəyənətlər onlara çox baha başa gəldi. İkinci Qarabağ müharibəsi onu göstərdi. Ona görə boş-boşuna havanı sil-kələmək lazım deyil".

Şərif Mişelin həm "status", həm də "Dağlıq Qarabağ" sözlərini işlətməməsi, əlbəttə, çox müdrik bir addım idi və Ermənistan bundan nəticə çıxarmalıdır. Prezidentin də söylədiyi kimi artıq nə status var, nə Dağlıq Qarabağ. Azərbaycan belə bir ərazi vahidi yoxdur. Yəni, Azərbaycan ərazisində Dağlıq Qarabağ adlı inzibati ərazi yoxdur və Şərif Mişelin bu sözləri işlətməməsi, əlbəttə ki, Azərbaycanın məğlubiyyəni göstərdiyi hörmətin əlaməti kimi qəbul edilə bilər.

İlham Əliyev bir daha status məsələsinə toxundu: "Müharibə başa çatandan sonra noyabrın 10-da statusun yerini göstərməmişdim. O, hələ oradadır və ora da qalacaq yana-yana, əbədi. Ona görə bu məsələ ilə də bağlı başqa fikir ola bilməz... Mən, Azərbaycan Prezidenti deyirəm, mən bu məsələni həll etmişəm, vəssalam! Dağlıq Qarabağ yoxdur, status yoxdur! Şərqi Zəngəzur var, hansı ki, mənim sərəncamımla Qarabağ iqtisadi zonası ilə bərabər 7 iyul 2021-ci ilə imzalanıb".

Postmüharibə dövrü - konseptual yanaşma ortadadı

Postmüharibə dövrünü müsbət qiymətləndirən İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan həm müharibə, həm də postmüharibə dövründə istədiyinə nail olub. Prezident həm müharibədən əvvəl, həm müharibə zamanı, həm də müharibədən sonra gələcək addımlarla bağlı çox dəqiq təsvirini verdi. Bütün müəyyənləşdirdiyi ssenari əsasında gördülər: "Postmüharibə dövründə biz cəld tərpədik, fəallıq göstərdik, öz gündəliyimizi qəbul etdikdik və indi bu gündəlik əsasında işlər gedir. Həm Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzarəti altında olan ərazilərdə, həm onun ətrafında, həm siyasi məstəvidə, həm Ermənistan-Azərbaycan sərhədində biz öz gündəliyimizi qəbul etdikdik və heç bir addım təsadüfi olmayıb. Hər bir addım düşünmüş program üzərində olub".

Prezident eyni zamanda vurğuladı ki, postmüharibə dövrü çox böyük çağırışlarla doludur və Azərbaycan bunu məharətlə keçir. Diplomatik məstəvidə, Avropa İttifaqı, Amerika Birlişmiş Ştatları, qonşu ölkələr - Türkiyə, İran, Gürcüstan, müsəlman aləmi, Qoşulmama Hərəkatı - bütün bu təmaslar müsbət məcrada inkişaf edir: "Biz yeni reallıq yaratmışıq, təkəzə Qarabağ zonasında yox. Yeni gündəliyi formalaşdıraraq artıq status məsələsi də qaldı kənarında, Dağlıq Qarabağ sözü də işlədilmir. Buna nail olaçaq lazımdır. Özü-özünə yaranan məsələlər deyil, göydəndüşmə deyil. Nəyə görə? Cəsarət, qətiyyət, düzgün addımlar, hücum siyasətimiz. Əvvəllər mən deyirdim hücum diplomatiyası, o yerindədir, amma indi bütünlükdə hücum siyasətimiz. Budur və Ermənistan bununu hesablaşmalıdır, yeni reallıqları qəbul etməlidir - istəsə də, istəməsə də. Heç vaxt unutmamalıdır ki, demir yumruq yerindədir".

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Al Cənubi Qafqaz ölkələri ilə iqtisadi əməkdaşlıqda Azərbaycana xüsusi önəm verir

Əvvəli 1-ci səh.

İndi isə Şərif Mişelin Azərbaycan səfərinin əhəmiyyəti barədə. Öncə onu qeyd edək ki, dövlət başçısı ilə Şərif Mişelin səfər çərçivəsində müzakirə etdikləri məsələlər Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında siyasi və iqtisadi əlaqələrin möhkəmlənməsində xüsusi rol oynayacaq. Görüşdə də Azərbaycanla Al arasında siyasi əlaqələrdən məmnunluq ifadə olunmuş, həmçinin ticarət əlaqələri, enerji təhlükəsizliyi, "Cənub qaz dəhlizi" və nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib, Cənubi Qafqazda əməkdaşlıq perspektivləri barədə geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Məlumdur ki, Azərbaycan dünyanın 120 ölkəsini birləşdirən Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edir. Görüşdə dövlət başçısı bu təşkilatın sədri kimi də Şərif

Mişellə Qoşulmama Hərəkatı və Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin perspektivləri və gələcək inkişafı barədə fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Prezident İlham Əliyev həmin görüşdən sonra verdiyi bəyənədə Al ilə olan iqtisadi əlaqələrin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayaraq bildirmişdir ki, Avropa İttifaqı ölkəmizin əsas ticarət tərəfdaşlarıdır və ticarətimizin 40 faizi bu ittifaq ölkələri ilə aparılır. Dövlət başçısı Al ölkələri ilə iqtisadi əlaqələrə böyük əhəmiyyət verdiyini qeyd edərək demişdir: "Ötən ilki ticarət dövriyyəsi, demək olar ki, 9,5 milyard ABŞ dolları təşkil edir. Üzvlər dövlətlərdə 1700-dən çox şirkət Azərbaycanla fəaliyyətdədir. Bu, həmçinin bizim iqtisadi fəaliyyətimizin miqyasını nümayiş etdirir. Biz üzvlər dövlətlərə ikitərəfli əlaqələr də çox fəallıq. Azərbaycan Avropa İttifaqının 9 üzvlü dövləti ilə

strateji tərəfdaşlıq haqqında sənədlər imzalayıb və ya qəbul edib. Beləliklə, Avropa İttifaqının üzvlər dövlətlərində biri Azərbaycanı strateji tərəfdaş hesab edir. Düşünürəm ki, bu, bizim hökumətimizin çox böyük nailiyyətidir. Bu, həmçinin əməkdaşlıq üçün əlavə imkan yaradır".

Bu gün Azərbaycan regionda təkəzə iqtisadi cəhətdən lider yox, həm də Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayır ölkədir. Ötən ilin sonuncu günü Azərbaycan tarixi layihə - "Cənub qaz dəhlizi"-nin sonuncu - dördüncü seqmenti olan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri bunun əyani təsdiqidir. İndiyədək Alın üzvlü olan ölkələrə - İtaliyaya, Yunanıstana və Bolqarıstana 3 milyard kubmetrdən çox təbii qaz ixrac olunmuşdur. Eyni zamanda Azərbaycan Avropaya 15 ildir etibarlı tərəfdaş kimi xam neft ixrac edir.

Avropa İttifaqı da öz növbəsində Cənubi Qafqaz ölkələri, o cümlədən Azərbaycanla siyasi, xüsusi iqtisadi əlaqələrin genişlənməsində maraqlıdır. Regionun iqtisadi cəhətdən ən inkişaf etmiş ölkəsi isə Azərbaycandır. Regionda istehsal edilən sənaye məhsullarının 80 faizi ölkəmizə məxsusdur. Bu faktın özü o deməkdir ki, Avropa İttifaqı region ölkələri ilə iqtisadi əlaqələrdən həmin faktora xüsusi önəm verməyə məcburdur. Üstəlik, Azərbaycanın razılıq olmadan regionda heç bir mühüm iqtisadi layihənin reallaşdırılması mümkün deyil. Bu səbəbdən görüşdə Al ilə iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsində Azərbaycanın mövqeyinə ehtiyac olduğu bildirilmişdir. Diger mühüm faktor, dövlət başçısının da dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətə son qoyulmasının region ölkələri, o cümlə-

dən Avropa İttifaqı ilə iqtisadi əlaqələrin genişlənməsində mühüm rol oynamasıdır. Yəni artıq münasibətə son qoyulmuş Ermənistanın əmin-amanlıq Ermənistanın yaranan yeni reallıqları qəbul edib konstruktiv mövqə tutmasından asılıdır.

Şərif Mişel də bəyənətdə region ölkələrinin iqtisadi əməkdaşlığına, kommunikaşiyaların açılmasına və bölgə dövlətlərinin Avropa İttifaqı ilə Şərq tərəfdaşlığı çərçivəsində əməkdaşlığa böyük əhəmiyyət verdiyini bildirmişdir. O, Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiya məsələlərində ekspertlər səviyyəsində yardım göstərilməsinə razı olduğunu da vurğulamışdır. Bununla yanaşı, dövlət başçısına regional vəziyyətlə bağlı məsələlərdə tutduğu konstruktiv mövqeyə görə təşəkkürünü bildirmişdir.

Avropa İttifaqının prezidenti ölkəmizlə münasibətlərin daha da

genişləndirilməsində maraqlı olduğunu bildirərək demişdir: "Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, bizim Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin mahiyyəti barədə intensiv və dərin fikir mübadiləsi aparmaq - bu, müzakirə olunan birinci məsələdir. Çünki biz arzu edirik ki, əlaqələrimizə əlavə, növbəti təkən verək. Həttə, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycanla innovasiya, peyk, həmçinin infrastruktur sahələrində gələcəyə yönələn layihələrlə tanış oludum. Bakı limanında, həmçinin regional miqyasda yeni imkanlar yaratmaq işləri ilə tanış olduq. Biz anlayırıq ki, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq, əsasən, maliyyə dəstəyinə əsaslanan işdir deyil. Əksinə, bu, birgə iş aparmaq istəyini, innovasiyalara, texnologiyaya münasibətə və iqtisadi əməkdaşlığa əsaslanan tərəfdaşlıqdır. Məhz bu ruhda iqtisadi inkişaf baxımından Avro-

pa İttifaqının hesab etdiyi iki prioritet - iqlim dəyişməsi və rəqəmsal inqilab birgə bağlı olduğumuz layihələrin əsasında olmalıdır".

Səmanın fatehi

Əvvəlki 1-ci səh.

Zaur anasının bu çətinliklərə necə cəsarətlə sinə gərdiyini görə- görə böyüyürdü.

Zaur orta təhsilini Zabrat qəsəbəsindəki 192 nömrəli məktəbdə alıb. Onun təhsil illəri ötən əsrin 90-cı illərinin əvəlinə, Birinci Qarabağ müharibəsi dövrünə düşmüşdü. O, Qarabağdakı uğursuzluqların səbəblərindən birinin də ölkənin nizami ordusunun, ixtisaslı zabitlərinin olmaması ilə bağlılığı haqqda müəllimlərinin çox ehtimlədi. Bir gün evdə anasına deyir ki, zabit olmaq istəyir və 7-ci sinifdən hərbi liseyə getmək fikri var. Anası deyir: "Mən səni bu yaşa çatdırmışam. Başqa heç kimim yoxdur, sən zabit olsan, vətənin övladı olacaqsan, bəzə mənim övladım kim olacaq?". "Sən mənim anamsan, vətən ikimizdən də anasındır, ikimizdə də baxar" - deyir Zaur yaşına xas olmayan tərzdə anasının sualına cavab verir.

Müharibənin çətin vaxtlarında, onun yaşadığı qəsəbəyə də şəhid tabutları gəldiyi 1992-ci ildə Zaur Nudirəliyev sənədlərini Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə verir. Sənədlərinin götürən qadın deyir ki, çox cılızsan, cüssən yoxdur, çətin ki, səni bura qəbul edələr. Zauru fikir götürür, evə qayıdıb bir plan tutur. Tibbi komissiyaya qədər qədar həmin planla hər gün idman edir, rejimlə qidalanır. Tezliklə qaməti düzəlir, çəkisi artır və rahatlıqla komissiyaya keçir.

Hərbi liseyə oxuduğu illərdə isə qərar verir ki, pilot olacaq. Bunun üçün əla oxumalı idi ki, göstəriciləri onun Türkiyə Ali Hərbi Hava Qüvvələri Məktəbinə sənəd verməsinə imkan versin. O məktəbə yalnız liseyi əla qiymətlərlə başa vurmuş məzunları götürürdülər. Beləliklə, Zaur Nudirəliyev 2000-ci ildə arzu etdiyi ali hərbi məktəbi arzusunda olduğu təyyarəçi ixtisası üzrə oxuyub başa vurur.

"Zaur! Tanış olanda o, artıq peşəkar zabit idi, mən Neft və Sənaye Universitetinin Kimya texnologiyaları fakültəsində axırıncı kursda oxuyurdum" - deyir həyat yoldaşı Nazilə xanım Zaurun günlərini vərəqləyir. Deyir Zaurun anası bizim qonşu qadınla bir yerdə Zabratda zavodda işləyirdilər.

Qonşunun evində məclis vardı, mənə də çağırmışdı ki, ona kömək edim. Zaur da anası ilə qonaqların arasında idi. Orda tanış oldum. Əvvəlcə kimya texnologiyası ilə maraqlandı, sonra zabit həyatının çətinliklərindən danışdı. Çox danışsan adam deyirdi, bir neçə kəlmə ilə fikrinizi çatdırıb çəkildirdi kənar. Sonralar ailə həyatımızda da ələ oldu.

Bir neçə gün sonra anası gəldi bizə. Zaur-la söhbətdən onun niyyətini anladım. Onu da hiss etmişdim ki, işləməyəcəm rəzi olmayacaq. Demişdi, zabit hardadisa, ailəsi də gərək orada olsun. Belə vəziyyətdə qadının işləməsi mümkün deyil. İşləmək arzuma əlvida deyisi oldum. 2000-ci ilin avqustunda ələ qurduq, bir yerdə getdik Kürdəmirə. Səkkiz il orda yaşadığı. Uşaqlar məktəb yaşına çatandan sonra Bakıya qayıtdıq.

Fikri, düşüncəsi yalnız oxumaq idi

Həmin il Zauru Almaniyaya ikillik təhsil almağa göndərdilər. O, Almaniyadan qayıdandan sonra yenə onunla getdik Kürdəmirə. Uşaqlar yuxarı siniflərdə oxuyanda yenə qayıtdı Bakıya.

Zaur işinə çox bağlıydı. Bəzən deyirdim ki, nə qədər oxuyacaqsan, təhsil dalınca düşməyin kifayət deyil? Ələ vaxt olurdu bir həftəlik kurs, yaxud təlim üçün okeanın o tayına gedirdi. Deyirdi, mənim peşəm elədir ki, oxumaqdan dayandırsa, qanadların qırılacaq, düşəcəksən yəni. Deyirdi, yalnız mənim peşəmdə yox, bütün peşələrdə təhsil davam etdirmək, öyrənmək lazımdır. Uşaqlara da oxumağı aşılayırdı. Mənə deyirdi ki, uşaqları dil kurslarına göndər. Qızına demişdi ki, ələ oxu ki, sonra təhsilin xarici ölkələrdə davam etdirə biləsən. Deyirdi Almaniyada, Amerikada oxumaq istəsən, dərəcə arxanda. Evdə olanda yalnız uşaqların təhsili haqqda danışdı, onlara istiqamət verirdi.

İşini çox sevirdi, amma bizə heç vaxt işindən danışmırdı. Onun əvvəlki döyüşlərdə də iştirak etməsinə, qəhrəmanlıq göstərməsinə 44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olandan sonra zabit yoldaşlarından eşitdim. Bəzən səhər Kürdəmirdən gəlirdi, bir neçə saat evdə olurdu, uşaqlara söhbət edirdi, axşam işinə qayıdırdı. Uşaqlar sınaq imtahanlarından az bal yığanda çox əsəbiləşirdi. İnternetdə tapdığı məlumatları atırdı uşaqlara, deyirdi ki, bunları oxuyun, öyrənin, dünyagörüşünüzü, intellektinizi hər zaman artırın.

Son illər atam ən yaxın dostum idi

Bayaqdan anasının söhbətlərini kənardan dinləyən qızı Pəri Nudirəliyeva söhbətə qoşulur: "Atam həmişə bizə diqqətli olub, qardaşıma da, mənə də xüsusi yanaşır. Son vaxtlar isə lap dostlaşmışdıq. Sənət seçimində, harda oxuyacağımı məsləhətləşirdik. Atam mənə özünə oxşadırdı, deyirdi ki, sən mənim kimisən, bir yerdə oturan, aza qəna olan deyilsən. Rus dilini, ingilis dilini öyrənməyim çox xoşuna gəlirdi, deyirdi, hansı dili istəsən get kursa, öyrən. Ölkələri, onların təhsil proqramlarını yaxşı bilirdi, zəngin təcrübəsi vardı. Mənim iqtisadiyyatı seçməyim ürəyimə idi. Deyirdi xarici dilləri bilən iqtisadçıya ehtiyac var."

Uğurlu araşdırma

Zaur Nudirəliyev 2011-ci il noyabr ayının 2-dən 2013-cü il iyunun 24-nə qədər Almanyanın Hürt şəhərində alman dilini öyrənmək məqsədi ilə Hərbi liseyə təhsil almışdı.

20 illik xidməti ərzində "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" ayrı-ayrı illərdə 3-cü, 2-ci və 1-ci dərəcəli medallarla təltif edilib. Bunlar müharibəyə qədərki təltifləridir.

2020-ci il sentyabrın 27-də başalayan Vətən müharibəsində komandanlıq Zaur Nudirəliyevi yenidən keşf etdi. Vətən müharibəsində "Su-25" hücum təyyarələri yeni üsullarla vurulmuş. Həmin üsulu ilk dəfə Zaur Nudirəliyev icra etmişdi. O, nişangahdan istifadə etmədən, riyazi üsullarla bombaların düşmənin başına yağdırmışdı. "Su-25" təyyarəsindən lazer güdümlü bombaların birinci atışını reallaşdırmaq da Zaur Nudirəliyevin qismətinə yazılmış. Cəbrayıl-Füzuli və Ağdərə istiqamətlərində endirdiyi hava zərbələri nəticəsində Ermənistan ordusunun dayaq məntəqələri, canlı qüvvələri məhv edilmişdi. Onun sayəsində hücum edən Azərbaycan Ordusu qurudan ciddi üstünlüyə sahib idi.

Polkovnikin döyüş yoldaşı, Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin mayoru Cavid Fərcəvovun sözlərinə görə, "Su-25" hücum təyyarəsi aşağı hündürlükdə istifadə üçün təyin olunub: "Orta hündürlükdə uçuşu halda isə hava hücumundan müdafiə vasitələri tərəfindən asanlıqla vurula bilər. Zaur Nudirəliyev araşdırıb ortaya çıxardı ki, "Su-25" in göstəriciləri daha çoxdur. Onlardan istifadə etməklə Zaur yeni döyüş üsulu irsəyə gətirdi. "Su-25" hücum təyyarəsindən ilk dəfə aşağı və orta hündürlükdən deyil, məhz yuxarı hündürlükdən istifadə etməklə gözlənilməz nəticə əldə etdi. Bu üsul təcrübədə uğurlu alındığı üçün sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsi zamanı ondan geniş istifadə etdik. Nəticədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin dayaq məntəqələri və canlı qüvvələrinə ağır zərbələr endirildi".

...Həmin gün 12-ci uçuşu zamanı Zaur Nudirəliyevin təyyarəsi Cəbrayıl rayonu istiqamətində döyüşlərdə vuruldu. Pilot ölümü ilə də qəhrəmanlıq tarixi yazaraq Azərbaycan Ordusuna Qələbə bəxş edən qəhrəmanlardan biri olur. Zaur Nudirəliyev Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələri tarixində şəhid olan yeganə polkovnikdir. O, 1941-ci ildən sonra "Ataş rəmi" reallaşdıran ilk pilotdur.

Polkovnik Zaur Nudirəliyev II Fəxri xiyabanda dəfn olunub. Ölümündən sonra "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı", "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

...Onun təyyarəsini düşmənin vurmuşdu. Təyyarə ilə yer arasındakı məsafə getdikcə azalırdı... Gözlərinin önündə çox gənc atası, artıq qınışları artmış anası durmuşdu. Hər ikisinin üzündə işıq yarırdı. Anası - "Ay Zaur, bala, sənə dedim axı, təhlükəli oyun oynayırsan, - deyir Zauru yerdən qaldırıb başına basdı. Cəbrayılın, Hadrutun, Füzulinin, Xocavəndin səması işığı büründü..."

Ramilə QURBANLI, "Azərbaycan"

Əsgər ağa Gorani 1857-ci il mayın 3-də Gəncə qəzasının Goran kəndində dünyaya göz açıb. Mənsub olduğu nəsil ondan qabaq babası, tarixçi, məşhur "Qarabağnəmə" əsərinin müəllifi Mirzə Adıgözəl bəy Qarabaği ilə tanınıb. Əsgər ağanın var-dövləti ailədə böyüdüyünü tədqiqatçı Kövsər xanım Tarverdiyevanın onun haqqında yazdıqları da təsdiq edir. O bildirir: "Gürcüstan SSR Mərkəzi Dövlət Tarix Arxivində saxlanılan bir vəsiqədə Ə.Goraninin ictimai məşəyfi haqqında belə bir məlumat verilir: "O, mülkədar ailəsindən çıxmışdır. Onun Yelizavetpol və Cavansir qəzalarının çoxlu kəndi və torpağı, Yelizavetpolda evi, Hacıkənddə yaylağı olmuşdur".

Həsən bəy Zərdəbinin istedadlı şagirdi

Əsgər ağa ilk təhsilini Yelizavetpol (Gəncə) şəhər məktəbində alıb. Sonra Bakıya gəlib. Bakı Realni Gimnaziyasına daxil olub. On iki yaşlı Əsgər ağanın yeni mühtidən görüb-götürdükləri çox olub. Müxtəlif millətlərdən olan şagirdlərin oxuduğu, müəllimlərin dərslərini oxuduğu, yalnız riyaziyyat, cəbr, coğrafiya, iqtisadiyyat kimi fənləri öyrənməyib, həm də dünyagörüşünü formalaşdırıb. Gimnaziya müəllimləri içərisində jurnalist, ictimai xadim, təbiətşünas alim Həsən bəy Zərdəbinin olması isə Əsgər ağa kimi o illərdə Bakı Realni Gimnaziyasında təhsil alan hər bir istedadlı gəncin baxtının gətirməsi idi. Rusiyada təhsil almış, o dövrün bir sıra qabaqcıl şəxsləri ilə dostluq edən Həsən bəy şagirdləri çox sevirdi, onu dinləməkdən, ondan öyrənməkdən zövq alırdılar.

Bir gün Həsən bəy Zərdəbi şagirdlərinə onlar üçün unudulmaz olacaq bir xəbər verib. Dostu Mirzə Fətəli Axundzadənin öz əsərlərini göndərdiyini, birini seçib səhnəyə çıxarmağı rica etdiyini söyləyib. Şagirdlər əsərləri böyük maraqla oxuyublar. Müəllimləri ilə birlikdə qərara gəliblər ki, "Sərgüzeşt-i-veziri-xani-Lenkəran" və "Hacı Qara" əsərlərini səhnələşdirsinlər. Onlar buna nail olublar. 1873-cü il martın 10-da "Lenkəran xanının veziri" tamaşasını göstəriblər. Beləliklə, həmin gün milli teatrımız başlanğıc tarixi olub... Bir ay sonra isə "Hekayəti-mərdi-xəsis" tamaşasının təqdim edilib. "Hekayəti-veziri-xani-Lenkəran" da Teymur ağa, "Hekayəti-mərdi-xəsis" də isə Hacı Qara rollarını ifa edən Əsgər ağa ilk səhnə aktyorlarımızdan sayılır.

"Hekayəti-mərdi-xəsis" əsərinin ilk tamaşasından otuz iki il sonra, 1905-ci ildə Həsən bəy Zərdəbi "Heyat" qəzetində tamaşanın ən yaxşı ifaçısı kimi onun aktyorluq bacarığında da bəhs edib: "Oynayanlar yaxşı oynadılar,

«Əkinçi» qəzetinin fəal müxbiri

ələlxüsüs də Əsgər ağa Adıgözəlov Hacı Qaranın xarakterini tamaşaçılara inandırıcı çatdırı. Onların oyunu tamaşaçıların xoşuna gəldi".

Gimnaziya şagirdi Nəcəf bəy Vəzirov həmin günləri sonralar belə xatırlayıb: "Bu əsəri (Hacı Qaranı) biz dərdsən kənar vaxtlarımızda gimnaziyanın yeməkxanasında hazırlayırdıq. Hacı Qara rolunu sabiq Gəncə şəhər qlavası (bələdiyyə rəisi) mərhum Əsgər bəy Adıgözəlov Gorani oynayırdı. Mən isə özümə arvad rolunu götürmüşdüm, tamaşa günü çox adam var idi".

Müəllimləri Həsən bəy Zərdəbinin təşəbbüsü ilə tamaşalar hazırlamaları, Mirzə Fətəli Axundzadənin komediyaşınlarında baş rolları ifa etməsi Əsgər ağanın yaradıcılığına da təsir göstərirdi. O, bir müddədən sonra dram əsərləri yazıb. Əsgər ağa Goraninin "Qocalıqda yorğalıq" dramı Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra da dönə-dönə teatrlarımızda səhnələşdirilib. Digər əsəri - "Qara yel" 20-dən artıq dilə tərcümə olunub.

Sevindirici xəbər...

1874-cü ilin iyununda Əsgər ağa Gorani realni gimnaziyanı qızıl medal ilə bitirib. Moskvada Petrovski-Razumovski adına Kənd Təsərrüfatı Akademiyasına qəbul olunub. Moskvada mühitə Əsgər ağa özünü dünyaya yeni pəncərə açılıb. Rus maarifçi demokratların həyatını öyrənən, onların əsərlərini

oxuyan gənc tələbə vətənidə baş verən hadisələr də diqqət və maraqla izləyib. Bu xəbər arasında onu ən çox sevindirən və ümidləndirən müəllimi Həsən bəy Zərdəbinin rəhbərliyi ilə "Əkinçi" qəzetinin fəaliyyətə başlaması olub. Əsgər ağa Gorani də "Əkinçi"nin nəşridən kənar qalmayıb. İlk saylarını oxuduqdan sonra qəzetə abunəçi toplamaq, mətbəə xərclərini müyyən hissəsini öhdəsinə götürmək niyyətində olub. Əsgər ağa redaktor Həsən bəy Zərdəbiyə bu məzmununda məktub yazıb: "Keçən il kənd əhli ilə danışdım. Onlar hazırdır, alları qabara-qabara, üzləri tərleyə-tərleyə qazan-dıqlar puldan üç manat cəm edib "Əkinçi"yə gətirsin. Amma cıfayda, kənd əhli poşt adını eşitməyib, qəzet gətirməyin qaydasını bilmir. Təxisir bəyzədələrimizdədir ki, qəzet gətirib onlara paylamırlar".

Əsgər ağa Gorani "Əkinçi"nin ən fəal müxbirlərindən olub. Onun bu qəzetin 17 sayında həm özünün, həm də fərqli imzalarla 39 məqaləsi dərc edilmişdi. Yeni məqalələr, kitabxanalar açılmasının, elmin, maarifin inkişafının tərəfdarı və təbliğatçısı kimi çıxış edən Əsgər ağa Gorani "Əkinçi"nin 1876-cı il tarixli birinci sayında Peterburq padşahlıq kitabxanasında 900 min basma, 30 min yazma kitab və 75 min kitab surəti saxlanıldığını, qiymətli nüsxələrin şüşə altında nümayiş etdirildiyini qeyd edərək yazıb: "Əgər bir cəs bilsə ki, filan kitab yoxdur, o vaxt deyir bilər ki, onu tapıb iki

həftənin müddətində ona oxumağa versinlər. Hər yekşənbə günü kitabxanani hər bir kəs gəzib tamaşa edə bilər... Azərbaycanda da kitabə, kitabxanaya rəğbət oymatmaq üçün belə xəbəri necə güclü təsirə malik olduğu ələ özlüyündə aydındır".

Tədqiqatçılar "Əkinçi" qəzetinin bütün şöbələrində - elm xəbərləri, məktublər və digər şöbələrində Əsgər ağa Goraninin məktublarının dərc edildiyini bildiriblər. O, həm də rus dilində çıxan qəzet və jurnallardan maraqlı xəbərləri tərcümə edərək "Əkinçi"yə göndərirdi. Bədi tərcümlər də edən Əsgər ağa M.Lermontovun əsərlərini dilimizə çevirib.

"Məyər ol Əsgəri-Gorani gələ"...

1878-ci il mayın 16-da Əsgər ağa Gorani Petrovski-Razumovski Akademiyasını bitirərək vətənə qayıdıb. İxtisasına uyğun - kənd təsərrüfatı sahəsində işləməyib. Bir müddət Kutaisidə və Tiflisdə, 1905-ci ildən sonra Gəncədə ədliyyə və dövlət qulluqlarında çalışıb. Yelizavetpol (Gəncə) quberniya katibi, kollec assessoru, müliki müşavir vəzifələrində işləyib. Quberniya qəza hakiminin köməkçisi, Tiflis dairə məhkəməsinin prokuror nəzarət orqanlarında prokuror yoldaşı, beş il ərzində Gəncə bələdiyyə idarəsinin rəisi, Yelizavetpolda (Gəncədə) Mixaylovsk məktəbinin fəxri nəzarətçisi vəzifələrində çalışıb. Onun təşəbbüsü və maddi köməyi ilə Gəncədə qızlar üçün məktəb açılıb, dahi Nizamının qəbri təmir olunub.

Əsgər ağa Əzət xanım Tağıbəyova ilə ailə həyatı qurub. Əzət xanımın vəfatından sonra isə Ziyadətqulu-Qaccarın nəticəsi, Əbülfət ağanın qızı Bayım xanımə evlənib. Onların yeddi uşağı dünyaya gəlib. Üçü azyaşlı ikən vəfat edib.

Həyatın çətin sınaqlarından keçən Əsgər ağa Gorani əlli üç il ömür sürüb. O, 1910-cu il martın 9-da dünyasını dəyişib.

Əsgər ağanın dəfn mərasimi böyük izdihamla keçib. Gəncənin qədim Səbzikar qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb. Vəfatı ilə əlaqədar verilən nekroloqda yazılıb: "İllərcə bəslədiyimiz maarif tacimizin bir cəvahiri, bir dürrü düşdü, itdi". Zağafraqıya qəzetləri ona xatirə yazıları həsr edib.

Gəncəliyin qərar verilib ki, Əsgər ağanın türbəsi "Səbzikar"da ən hündür olsun. Şair Seyid Əzim Şirvani Əsgər ağa Goraninin xeyrixah əməllərini yad edərək yazıb:

Məyər ol Əsgəri-Gorani gələ, Neçə məktəb gələ daxi əmələ.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

İlk peşəkar qadın rəssamımız

Dünyaya 1916-cı il iyulun 23-də gəlib.

Abyeronun Mərdəkan kəndindən olan babası şüəşi, atası zərğər, nonəsi xalçaçı, dayısı daç oymaqsı kimi tanınıblar. Uşaqlıq illəri hərsi öz sənətində usta olan və insanlarnın arasında, milli memarlıq və dekorativ-təbiiq incəsənət nümunələri ilə zəngin bir yerdə keçib. Söhbət peşəkar rəssam Maral Rəhmanzadədən gedir.

Çadradan böyük sənətə...

Zaman sanki onunla birlikdə dəyişirdi. Altıncı sinfədek məktəbə çadradə gedən Maral bir də baxdılar ki, böyük arzuların əlindən tutub dünyaya meydan oxuyur

Şəkil çəkməyi uşaq yaşlarından sevir. 1930-cu ildə 7-ci sinfi bitirib, Rəssamlıq Pedaqoji Texnikumuna (indiki Əzim Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbi) daxil olub. Bacarığınə görə diqqət çəkib. Texnikumda təhsilini başa vurduqdan sonra Maral Rəhmanzadəni bir neçə istedadlı tələbə ilə birlikdə Sovet İttifaqında məşhur olan, çoxlarının təhsil almaq istədiyi V.I.Surikov adına Moskva Rəssamlıq İnstitutuna göndəriblər. Maral Rəhmanzadə 1934-1940-cı illərdə həmin institutda böyük qrafika ustaları Vladimir Favorski, Aleksey Kravçenko, Dmitri Moor (Orlov) və digər tanınmış pedaqoqlardan dərs alıb. O, tələbəlik illərində fitri istedadını cılalamaq, təcrübə qazanmaq üçün yaranan şəraitdən səmərəli istifadə edib.

Azərbaycan qadınlarını həsr etdiyi diplom işini V.I.Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutunun rektoru, tanınmış rəssam və sənətşünas İqor Cəbrayılın çox yüksək dəyərləndirib, onu digər məzunlardan fərqləndirib. İnstitutu bitirən Maral Rəhmanzadə gənc müttəxəssis, ümid verən kitab illüstratoru kimi paytaxt Moskvadakı bədi ədəbiyyat nəşriyyatına göndərib. 1940-cı ildə "Xudojestvennaya literatura" nəşriyyatında işə başlayan rəssamın qarşısında uğurlu bir yol açılıb. Ancaq bir gün Maral Rəhmanzadə Moskvada işlərini yarımqıç qoyaraq həmişəlik Bakıya döndüb.

Çoxları üçün gözlənilməz və anlaşılmaq olandı qərarın Maral Rəhmanzadəni qüssəyə, kədəre ürçək edən səbəbi vardı. 1941-ci ildə rəssamın atası repressiyaya məruz qalmış, "xalq düşməni" elan olunmuşdu. Altı

ay sonra isə Daşkənd həbsxanasında dünyasını dəyişmişdi.

Ata itkisindən sarsılan Maral Rəhmanzadənin o ağır günlərində köməyinə yaradıcılıq istəyi çatıb. Fəaliyyəti Bakıda davam etdirən rəssam tezliklə silsilə əsərləri ilə sənət aləmində tanınmağa başlayıb.

Çox keçməyib ki, Böyük Vətən müharibəsinin başlanmas xəbəri gəlib. Gənc rəssamın da yaradıcılığında hərbi vətənpərvərlik mövzusu aparıcı xəttə çevrilib. "Cəbhədə və arxada" seriya rəsmləri, təbliğat-təşviqat plakatları hazırlayıb.

Neft Daşlarından rəsmlər çəkən ilk rəssam

Müharibədən sonrakı illərdə dəniz neftçiləri mövzusu düşüncələrinə hakim kəsilib. Neft Daşlarında işləməyə qərar verib. Çətin peşə sahibi olan neftçilərin çoxğun, qəzəbli Xəzərin qoyununda necə yaşadıklarını görmək üçün günlərlə estakadlarda qalıb. O, Neft Daşlarından rəsmlər çəkən ilk rəssam olub. Həmin əsərlər iki ay Bakıda Respublika İncəsənət Muzeyində fəaliyyət göstərən sərgidə, sonra Neft Daşlarında nümayiş etdirilib. Tezliklə Moskvada, SSRİ Rəssamlar İttifaqının Kuznetsk körpüsündəki sərgi zalında onun 70-dən çox rəsmi, akvareli və litografiyası sərgilənib. Londonda, Kral Rəssamlıq Akademiyasının qalereyasında keçirilən sovet qrafikas sərgisində müəllimi Favorski, həmçinin Nisski, Vereyski ilə çıxış edən Maral Rəhmanzadənin Neft Daşları ilə bağlı bir neçə əsəri nümayiş olunub. Sərgiyə maraqlı Britaniya qəzetlərində də əksini tapıb və barəsində kitab hazırlanıb. Həmin kitabda Maral Rəhmanzadə barədə ayrıca məqalə verilib. 1957-ci ildə Moskvada "Bizim Xəzər" adlı albomu buraxılıb. Həmin albo-

ma daxil olan işlərin çoxu bu gün də Tretyakov Qalereyasındadır.

Rəssam zövqünün incəliyi, zərifliyi onun kitab illüstrasiyalarını da fərqləndirir. Kitab qrafikası sahəsində geniş fəaliyyət göstərib. 1950-ci ildə Cəfər Cəbrayılın əsərlərinin ikicildiyinin tərtibatını verib. Sonralar Mirzə Fətəli Axundzadənin "Aldanmış kəvakib", Məmməd Səid Ordubadinin "Qılınc və qələm", Nizami Gəncəvinin "Leyli və Məcnun" əsərlərinə, Məhəmməd Füzulinin "Qezəllər"inə çəkdiyi illüstrasiyalar kitab qrafikasının gözəl nümunələridir. O, tərcümə ədəbiyyatına da tərtibat verib. A.S.Puşkinin "Yevgeni Oegin", M.Y.Lermontovun "Zəmanəmizin qəhrəmanı" əsərlərinə olan illüstrasiyaları müəllifdir.

1950-ci illərin sonlarında üzərində işlədiyi "Bakı" rəngli avtotloqrafiyalari seriyası ilk dəfə 1959-cu ildə Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti ongunluyü ilə bağlı sərgidə nümayiş olunub. Həmin vaxtlar o, Çexoslovakiyaya həsr olunmuş silsilə qravür üzərində çalışıb.

Azərbaycan təbiətinin vurğunu...

Peyzaj ustası olan sənətkar Azərbaycanın füsunkar təbiətini böyük sevgi ilə təsvir edib. Maral Rəhmanzadə respublikamızın ayrı-ayrı bölgələrində olub. "Mənim Vətənim" və "Azərbaycan" seriyaları həmin səfərlərin təəssüratından yaranıb. Azərbaycan təbiətinin heyratəmiz gözəlliklərini, pambıq, üzüm, çay plantasiyalarına, meyvə bağlarında çalışan əməkçilərə həsr etdiyi "Dağ mənzərəsi", "Göyqül", "Dağ qızları", "Naxçıvan gözəlləri", "Qızlar bulacağı", "Avtoportret", "İçərişəhər", "Ordubad dağları", "Xinalıq kəndi", "Dağlar", "Tarla sahibləri", "Çayçı qızlar" və başqa əsərləri bu gün də böyük maraqla qarşılanı.

Rəssamın çoxşaxəli yaradıcılığı Azərbaycandan kənar da tanınıb. Maral Rəhmanzadə bir sıra xarici ölkələrin həyatından çoxlu eskizlər çəkib. Əsərləri İngiltərə, Fransa, İtaliya, Yaponiya, Avstraliya, Belçika, Suriya, Livan və başqa ölkələrin incəsənət sərgilərində uğurla nümayiş etdirilib. Bakıda və Azərbaycanın digər şəhərlərində, Moskvada, Şri-Lankada, Kubada və İranda fərdi sərgiləri keçirilib. Əsərləri Moskvada Tretyakov Qalereyasında, Bakıda R.Mustafayev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət Muzeyində, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasında, eləcə də ABS və İngiltərə

rədə şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır.

Hələ yaradıcılığının erkən dövründə çəkdiyi "Azərbaycan qadını keçmişdə və indi" (1940), "Qadınlar müharibə illərində" (1942) kimi dəzğah rəsmləri silsilələrində Azərbaycan qadınlarının həyatını təsvir edib. Yaradıcılığının sonrakı dövrlərində Maral Rəhmanzadə "Mənim bacılarım", "Bizim qızlar" kimi əsərlərində də Azərbaycan qadınına məxsus gözəlliyi, incəliyi və zəngin mənəvi aləmi böyük həssaslıq və ustalıqla əks etdirib.

Məşhur rəssamın pünhan sevgisi...

O, Səttar Bəhlulzadəni gənclik illərindən tanıyırdı. Birlikdə Moskvaya, Vasilii İvanoviç Surikov adına Rəssamlıq İnstitutunda təhsil almağa getmişdilər. Səttar Bəhlulzadə özü kimi mavigözlü qız vurulub. Ancaq Maral Rəhmanzadə ona həmişə dost münasibət göstərib. Başqa işlə qurduqdu ailə həyatı da uzun sürməyib, ayrılıb. Səttar Bəhlulzadə isə ömrü boyu evlənməyib. Hər ikisi məşhur rəssam olsalar da, bu sevgi dillərə düşməyib. Çünki Səttar Bəhlulzadə öz əbədi sevgisini həmişə gizli saxlayıb...

Maral Rəhmanzadə təsviri sənətimizin zəngin ənənələrini davam etdirərək yetmiş ildən artıq fəaliyyət göstərib. Mahir firca ustasının böyük xidmətləri diqqətdən kənar qalmayıb. O, Əməkdar incəsənət xadimi, Xalq rəssamı, "Azərbaycan" və "Vətənim" linoqrafiyaları silsiləsinə görə Mirzə Fətəli Axundzadə adına Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı, "Söh-rət", "Qırmızı Əmək Bayrağı", "Şərəf Nişanı" ordenləri ilə təltif edilmişdir.

Professional rəssamlıq təhsili almış ilk azərbaycanlı qadın, "Azərbaycan neft ölkəsidir", "Bizim Xəzərdə", "Avtoportret" və başqa məşhur əsərlərin müəllifi Maral Rəhmanzadə ömrünün doxsan ikinci ilində, 2008-ci il martın 16-da vəfat edib. Mərdəkan qəbiristanlığında dəfn olunub.

Ailəsinin, doğmalarının sənət sevgisi Maral Rəhmanzadədən sonra memar olmuş kiçik bacısından və iki memar qardaşının yaradıcılığında da davam edib. Onu yaxından tanımayan, həyatda görməyən neçə-neçə təsviri sənət vurğunu da əsərlərindən ilham alaraq rəssamın sənət yolunu davam etdirib. Rəssamlıq sənəti yaşadıqca bu yolun sonu olmayacaq...

Z.FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

XXXII Tokio

Yay Olimpiya Oyunları

AZERBAIJAN

Cüdoda uğursuz start

Cüdo üzrə ilk yarış günündə iki idmançımız mübarizəyə qoşulmuşdu. 60 kq çəki dərəcəsinə çıxış edən Kəramət Hüseynov Olimpiyaya uğurlu başlanğıc edib.

O, 1/16 final mərhələsində Ešli Makkenziyə (Böyük Britaniya) qalib gəlib. Lakin dünya üçüncüsü 1/8 finalda Gürçüstan təmsilçisi Lukumi Tsxvimiani ilə bacarmayıb. Rəqibinə ipponla məğlub olan təmsilçimiz mübarizəni dayandıraraq. Qadın cüdoçumuz Aışə Qurbanlı da medalsız qalıb. 48 kq çəki dərəcəsinə yarışan Qurbanlı 1/16 finalda portuqaliyalı Katarina Koştaya uduzaraq turnirə vıdalaşmış.

Velosipedçimiz finişə çata bilmədi

Azərbaycanın daha bir idmançısı "Tokio-2020"də mübarizəni dayandıraraq. Velosipedin şose növündə çıxış edən Elçin Əsədov finişə çata bilməyib. 130 velosipedçinin qatıldığı yarışda 34 yaşlı idmançımız 57-ci km-də yığılıb. Yarışın ümumi məsafəsi 234 km olsa da, Əsədov axıra qədər tab gətirə bilməyib. Onunla yanaşı, hazırda davam edən yarışda daha 11 velosipedçi finişə çata bilməyib.

Qeyd edək ki, yarışın startında 2 velosipedçinin koronavirus testi müsbət çıxdığından onlar mübarizəyə qoşulmamışdı.

Ruslan Lunyov mübarizəni dayandırdı

Azərbaycanın güllə atıcısı Ruslan Lunyov "Tokio-2020" Yay Olimpiya Oyunlarında mübarizəni dayandıraraq.

10 metr məsafəyə kiçikçaplı tapançadan atəşçəmə yarışında mübarizəyə təsnifat mərhələsindən başlayan Ruslan yekunda 547 xal toplayaraq 20-ci olub. Bu nəticə isə onun hələdici mərhələyə çıxması üçün yetəri deyildi.

Boksçumuz 1/8 finalda

Olimpiyada boks yarışlarının ilk günü rinqə 3 idmançımız çıxıb. 57 kq çəki dərəcəsinə yer alan Tayfur Əliyev mübarizəyə 1/16 final mərhələsindən başlayıb. Onun rəqibi vyetnamlı Duonq van Nquyen olub. Əliyev ilk raundda noqdauna düşməsinə baxmayaraq, 5 hakimdən 4-ü ona qələbə verib. İkinci raundda bütün hakimler Nquyeni fərqləndirib. Üçüncü raundda isə 5 hakimdən 3-ü Azərbaycan təmsilçisinin üstün döyüşdüyünü bildirib.

Yekunda 3 hakim vyetnamlı, 2-si azərbaycanlının xeyrinə qərar verib. Bununla da Nquyen 3:2 hesabı ilə qalib gələrək 1/8 finala yüksəlib.

69 kq çəki dərəcəsinə çıxış edən Lorenzo Sotomayor 1/16 finalda gürcüstanlı Əsgərhan Mədiyevlə qarşılaşıb. İkinci raundda qəşindən zədələnən Sotomayor görüşü başa vura bilməyib. Hakimler üçüncü raundda qarşılaşmanı dayandıraraq azərbaycanlı boksçunun döyüşü davam etdirməsinə icazə verməyiblər. Nəticədə texniki nokaut alan idmançı mübarizəni vaxtından əvvəl dayandırdı.

91 kiloqramdan yuxarı çəki dərəcəsinə çıxış edən Mehəmməd Abdullayev mübarizəyə 1/16 finaldan başlayıb. Onun rəqibi bruneyli Denis Latpov olub. Abdullayev ilk iki raundda rəqibindən üstün olub. Üçüncü raundda 5 hakimdən 4-ü qələbəni Latpova versə də, yekunda 3:1 hesabı ilə qalib gələn azərbaycanlı boksçu 1/8 finala vəsiqə qazanıb. Abdullayev növbəti raundda özbəkistanlı Baxodir Jalolovla üz-üzə gələcək.

Üzgüçülərimiz də ümidləri doğrultmadılar

Üzgüçülük üzrə yarışlarda idmançılarımızdan ilk olaraq mübarizəyə Maksim Şemberev qoşulub.

O, 400 m məsafəyə kompleks üsulla üzmədə start xəttinə çıxıb. 8 üzgüçünün yarışdığı ikinci qrupun təsnifat mərhələsi təmsilçimiz üçün uğursuz alınıb. Şemberev çıxışı sonuncu yerdə bitirib. O, bu məsafəni 4:19.40 dəqiqəyə üzüb.

Maksim ardınca Məryəm Şeyxzəlizadəxanqah da uğursuzluqla üzəlib. İkinci raundda 100 m məsafəyə batterflıy üsulu ilə üzmədə mübarizə apararaq idmançı I təsnifat qrupunu ilk sırada bitirə də (1:01.37), yekunda finala yüksəlibilməyib. Şeyxzəlizadəxanqah 33 idmançı arasında 30-cu olub.

İlk medalçılar

"Tokio-2020" Yay Olimpiya Oyunlarının ilk medalçıları müəyyənləşib. Bu, güllə atıcılığı növündə reallaşmış. Qadınlar arasında 10 metr məsafədən atəş açmada çinli Yan Cyan 251,8 göstərici ilə Olimpiyadanın ilk qızıl medalını qazanıb. Rusiyalı Anastasiya Qalaşina (251,1) gümüş, isveçrəli Nina Kristen (230,6) isə bürünc mükafata layiq görülüb.

Tarixi rekord qeydə alındı

Sayca 32-ci Yay Olimpiya Oyunlarında ilk tarixi rekord qeydə alınıb. Bu, su polosu yarışında reallaşmış. Belə ki, qadınlardan ibarət ABŞ yığması meydan sahibi Yaponiyalı 25:4 hesabı ilə məğlub edib. Bu hesab isə yeni Olimpiya rekordudur. İndiyə qədər olimpiyalarda heç vaxt belə böyük hesabla nəticə olmayıb. Qələbə sayəsində ABŞ yığması aktivinə 2 xal yazdırıb.

Cokoviç qələbə ilə başladı

Dünyanın 1 nömrəli tennisçisi Novak Cokoviç "Tokio-2020" Yay Olimpiya Oyunlarına qələbə ilə başlayıb.

Birinci dövrənin oyunları çərçivəsində serbiyalı tennisçi Boliviya idmançısı Uqo Delenə hər iki setdə qalib gəlib - 6:2, 6:2. Görüş 1 saat 3 dəqiqə davam edib.

Turnirin 1/16 final mərhələsində N.Cokoviç Almaniya tennisçisi Yan-Lennard Ştruff ilə qarşılaşacaq.

ABŞ-da aktiv neft-qaz qurğularının sayı artır

ABŞ-da aktiv neft-qaz qazma qurğularının sayı artıb. Bu barədə "Baker Hughes" şirkəti məlumat yayıb. Bildirilir ki, ötən hesabat həftəsində ABŞ-dakı aktiv neft və qaz qazma qurğularının sayı 7 ədəd artaraq 491 olub. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ölkədəki aktiv qazma qurğularının sayı 240 ədəd artıb.

Ötən həftə ABŞ-dakı aktiv neft qazma qurğularının sayı 7 ədəd artaraq 387 olub. Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə görə neftqazma qurğularının sayında 181 ədəd artım qeydə alınıb. Aktiv qaz qazma qurğularının sayı isə dəyişməyərək 104 olub və keçən ilin eyni dövrünə nisbətən ölkədəki qazma qurğularının sayı 36 ədəd artıb.

Qeyd edək ki, ABŞ-da aktiv neftqazma qurğularının sayı 1981-ci ildə ölkə tarixində maksimuma - 4530-a çatıb. Neftin qiymətinin ucuzlaşması fonunda ölkədəki aktiv neftqazma qurğularının sayı 2020-ci ilin avqustunda isə minimuma - 244-ə enib.

"In-fa" ya görə Olimpiya Oyunlarının təqviminə dəyişikliklər edilə bilər

Yaxınlaşan qarşıya görə "Tokio-2020" Yay Olimpiya Oyunlarının təqviminə dəyişikliklər edilə bilər.

TASS agentliyi xəbər verir ki, bunu mətbuat konfransı zamanı Oyunların Təşkilat Komitəsinin rəsmi nümayəndəsi Takaya Masa deyib. T.Masa bildirib: "Mediaya xəbər verdikim kimi, avarçəkəmə yarışları artıq təxirə salınıb. 26 iyulun cədvəlinə gəldikdə isə, biz artıq yarışların qrafikini hazırlamışıq, yarışlar bu günə və ya sabaha təyin edilib. Ətraflı məlumat daha sonra verəcəmiz".

"In-fa" adı verilən qarşıya Yaponiyanın cənub hissəsində iyulun 20-dən tüğyan edir. Okinava prefekturasında artıq 5 nəfər xəsarət alıb.

Beynəlxalq aləm

Rusiya Fransa və Çexiya ilə hava əlaqəsini bərpa etdi

Rusiya Fransa və Çexiya ilə hava əlaqəsini bərpa edib. Bu barədə TASS agentliyi xəbər verir. Məlumat görə, qərar ölkənin koronavirus infeksiyasına qarşı mübarizə üzrə Operativ Qərargahı tərəfindən qəbul edilib.

Bu ölkələrin aviaşirkətləri Moskva ilə Paris və Moskva ilə Nitsa arasında

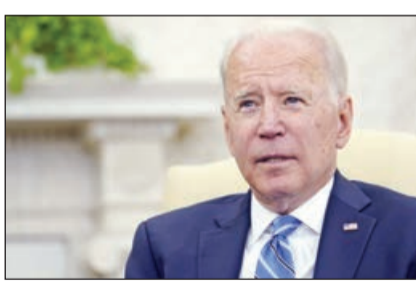
həftədə 4, Sankt-Peterburq-la həmin şəhərlər arasında həftədə 2 dəfə uçuşlar həyata keçirəcək. Çexiya üzrə qərara görə, aviaşirkətlər Moskva və Praqa arasında həftədə 4 uçuş həyata keçirə bilər.

Bildirilir ki, hazırda Rusiya 48 ölkə ilə uçuşları bərpa edib.

Cozef Baydenin reytingi ilk dəfə 50 faizə enib

ABŞ Prezidenti Cozef Baydenin fəaliyyətinin dəstək reytingi dövlət başçısı vəzifəsinin icrasına başladığı vaxtdan beri ilk dəfə 50 faizə enib. Bu barədə məlumat "Gallup" sosioloji xidmətinin sorğusunun nəticələrində yer alıb.

Sorğunun yekunlarına əsasən, amerikalıların 45 faizi Cozef Baydenin prezident kimi fəaliyyətini dəstəkləyir. Həmçinin respondentlərin 5 faizi bununla bağlı mövqə bildirməyib. Beləliklə, rəyi soruşulan vətəndaşların yalnız 50 faizi ABŞ Prezidentinin fəaliyyətini dəstəkləyir ki, bu da ötən ay keçirilən sosioloji rəy sorğusunun nəticəsindən 6 faiz azdır.

ABŞ Prezidentinin fəaliyyətinə verilən qiymət respondentlərin partiyası mənsubiyyətindən asılı olaraq dəyişir. Belə ki, Demokratlar Partiyası tərəfdarlarının 90 faizi prezidentin fəaliyyətini bəyəndiyi halda, respublikaçılar arasında bu göstərici 12 faiz təşkil edir. Partiya mənsubiyyəti olmayan amerikalıların isə yalnız 48 faizi Cozef Baydenə etimad göstərdiyini bildirib.

Məlumat üçün bildirək ki, iyulun 6-dan 21-nə qədər keçirilən sorğuda ABŞ-ın bütün 50 ştatında və Vaşinqton şəhərində yaşayan 18 yaşdan yuxarı 1007 respondent iştirak edib.

Filippində milyonlarla uşağa evdən çıxmaq qadağan edilib

Filippində COVID-19 infeksiyasının "Delta" ştamının yayılması təhlükəsi səbəbindən məhdudiyat tədbirləri sərtləşdirilib. Bu barədə yerli KİV xəbər verir. Bildirilir ki, məhdudiyatlar çərçivəsində 5 yaşdan 17 yaşınadək uşaqlara evdən çıxmaq qadağan edilib.

Yeni məhdudiyat tədbirləri Filippinin paytaxtı Manilanı və dörd əyalətə əhatə edəcək. Xüsusilə qapalı məkanlarda fəaliyyət göstərən restoran və kafelərə, gözəllik salonlarına gədənlerin və dini yığıncaqlarda iştirak edənlərin sayına məhdudiyatlar qoyulub. Hakimiyyət orqanları bu qadağanı uşaqların

və yeniyetmələrin virusu yoluxaraq onu yaşlı qohumlarına ötürə biləcəyi ilə izah edirlər.

İndiyə qədər Filippində "Delta" ştamına 47 yoluxma halı qeydə alınıb ki, bunların da yarısı yerli mənsəldir.

Filippin Malayziya və Tailandan gələn səyahətçilər üçün sərhəd nəzarətini gücləndirib. Həmçinin Hindistan, Pakistan və İndoneziyadan bu ölkəyə giriş qadağan edilib.

Təxminən 110 milyon əhali olan Filippində 10,5 milyon insan peyvəndin ilk dozasını vurub, 5 milyondan çox insan isə tam vaksinasıya olub.

Hindistanda güclü yağışlar azı 138 nəfərin həyatına son qoyub

Son iki sutka ərzində Hindistanın qərbindəki Maharaştra ştatını cənginə alan güclü leysan yağışları ilə bağlı hadisələr səbəbindən azı 138 nəfər həlak olub.

AZƏRTAC NDTV telekanalına istinadla xəbər verir ki, Maharaştra ştatının bəzi rayonlarına 400-600 millimetr yağıntı düşüb.

Hakimiyyət orqanlarının məlumatına görə, 36 nəfər sahilyanı Rayqad dairəsində leysan yağışlarının səbəb olduğu torpaq sürüşməsi nəticəsində həyatını itirib. Həmçinin 27 nəfər Satar dairəsində, 7 nəfər ştatın paytaxtı Mumbay şəhərində həlak olub. Digər cəsədlər isə Qondiya və Çandrapur regionlarının müxtəlif yaşayış məntəqələrində aşkarlanıb. Güclü musson yağışları son iki gün ərzində

Mumbay şəhəri ilə yanaşı, Rayqad, Ratnagiri, Palghar, Thane, Sindhurdur, Kolhapur, Sanqli və Satara dairələrində daşqınlarla səbəb olub. Maharaştra ştatının hakimiyyət orqanları su altında qalan zonaların 84 mindən çox insanın təxliyə edildiyini bildirib. Təbii fəlakət nəticəsində 54 kənd tamamilə su altında qalıb, 821 kənd isə qismən zərər görüb. Hindistanın Hərbi Dəniz Qüvvələrinin bölmələri və helikoptərləri xilasetmə əməliyyatlarına cəlb olub.

Mütəxəssislərin sözlərinə görə, belə güclü yağışlar ştatda təxminən son 40 ildə ilk dəfədir müşahidə edilir.

Son 24 saatda dünyada koronavirusa 573 mindən çox yoluxma qeydə alınıb

Dünyada yeni növ koronavirusa (COVID-19) yoluxanların sayı son sutka ərzində 573 mindən çox artıb. AZƏRTAC pandemiyanın onlayn statistikasını aparan "worldometers.info" saytına istinadla xəbər verir ki, ötən sutka ərzində 573 min 762 nəfər yeni koronavirusa yoluxub, 8 min 646 nəfər isə dünyasını dəyişib. Bununla da yoluxanların ümumi sayı 194 milyon 14 min 60, ölənlər isə 4 milyon 159 min 695 nəfərə çatıb.

Dünyada bu vaxtdək ən çox yoluxma halı ABŞ (35,2 milyon), Hindistan (31,3 milyon), Bra-

ziliya (19,6 milyon), Rusiya (6 milyon), Fransa (5,9 milyon), Böyük Britaniya (5,6 milyon) və Türkiyədə (5,5 milyon) qeydə alınıb.

Xatırladaq ki, koronavirus infeksiyası 2019-cu ilin dekabrında Çin Uhan şəhərində yayılmağa başlayıb. Çin həmin ilin sonunda ÜST-ni ölkədə naməlum virusun yayılması barədə məlumatlandırıb. ÜST öten il fevralın 11-də infeksiyanın adını COVID-19 qoyub, 1 ay sonra - martın 11-də isə koronavirusu pandemiya elan edib.

Cənubi Afrika Respublikasında rekord soyuqlar qeydə alınıb

Ötən sutka ərzində Cənubi Afrika Respublikasının (CAR) müxtəlif şəhərlərində rekord aşağı temperatur qeydə alınıb.

AZƏRTAC xarici KİV-ə istinadla xəbər verir ki, CAR meteorologiyaya xidməti ölkənin bir sıra şəhərlərində 19 yeni rekordun müəyyən edildiyini bildirib. Yohannesburq şəhərində havanın hərəreti mənfə 7 dərəcəyədək enib. Şəhərdə əvvəlki aşağı temperatur rekordu 1995-ci il

iyulun 19-da qeydə alınmışdı - mənfə 6,3 dərəcə. Kimberli şəhərində isə termometr mənfə 9,9 dərəcəni göstərib. 2000-ci ildə burada havanın hərəreti mənfə 8,1 dərəcəyə enmişdi.

Ölkənin bəzi rayonlarında qar yağıb. Meteoroloqlar yaxın zamanlarda temperaturun normaya düşəcəyini proqnozlaşdırırlar.

Dünya olduğu kimi

Qadağalardan şöhrət qazanan içki Qəhvəni kim kəşf edib?

Bu gün dünyada ən sevilməli içkilərdən birinə çevrilən qəhvənin maraqlı yaranma tarixi var. Məlumata görə, qəhvə ilk dəfə Həbəştanın cənub-qərbində yerləşən Qaffa bölgəsində aşkar olunub. Sonralar qəhvə Mərkəzi Ərəbistana gətirilib.

Bələ bir əfsanə də mövcuddur ki, çox-çox illər əvvəl Efiopiya da bir çoban təsadüfən qəhvə bitkisinin qeyri-adi təsirlərini aşkar edib. O, fikir verib ki, qəhvə gilməyvelərini yeyən keçilər yatmırlar və bütün gecəni hopyanıb dəcəllik edirlər. Təəccüblənən çoban bu barədə mollağa danışır və molla qəhvə ağacının meyvələrinin təsirini öz üzərində yoxlayır. O vaxtdan bəri qəhvə öz şöhrətini qazanır.

Qəhvə ağacı Ərəbistandan Cənub-Şərqi Asiyaya aparılıb, Yava və Bataviya adalarında hollandiyalılar bütün qəhvə plantasiyaları salıblar. Qəhvənin bütün sonrakı tarixi Cənubi Amerika, daha çox Braziliya ilə bağlıdır. Braziliya İlimi Santos dünyanın "qəhvə paytaxtı" hesab edilir. Hazırda dünyada əsas qəhvə istehsalçısı olan Braziliyaya qəhvə ağacı maraqlı yolla gətirilib.

Qəhvə burasındadır ki, hollandiyalılar öz qəhvə inhisarlarını ayıq-sayıq qoruyurdular və qəhvə ağaclarını ölkədən çıxaranları ölümlə təhdid edirdilər. Lakin bir dəfə Hollandiyada qubernator arvadı buraya dəvət edilən və pərəstişkarı olan

Məsələ burasındadır ki, hollandiyalılar öz qəhvə inhisarlarını ayıq-sayıq qoruyurdular və qəhvə ağaclarını ölkədən çıxaranları ölümlə təhdid edirdilər. Lakin bir dəfə Hollandiyada qubernator arvadı buraya dəvət edilən və pərəstişkarı olan

braziliyalı gəncə rəğbətini əlaməti olaraq gül dəstəsi verir. O, bu gül dəstəsinin arasında bir ovuc qəhvə toxumu qoyur. Bu toxumlarla da Braziliyada qəhvə ağacları yayılır.

1517-ci ildə Yavuz Sultan Səlimin dövründə türk əsilli Özdəmir Paşa Yeməndə içdiyi və çox sevdiyi qəhvəni İstanbula gətirir. O, qəhvəni Avropaya ilk gətirən şəxs kimi tarixə düşür.

Qəhvəyə qəhvə ilk dəfə 1532-ci ildə gətirilib. Paralel olaraq qəhvə Suriya və Kiçik Asiyaya da yayılıb. 1538-ci ildə Yemənin işğalından sonra qəhvənin istifadəsi daha çoxalır.

Qəhvə Avropada özünə şöhrət dərhal qazanmayıb. Əvvəlcə qəhvənin əleyhinə güclü təbliğat aparılıb, cürbəcür cəfəngiyyatlar uydurulub. Məsələn, guya, qəhvə içərkən insanın mədəsi yanır və s. Keşişlər iddia edirdilər ki, qəhvə türk içkisidir və katoliklərin onu içməsi haramdır. Lakin kardinallar, arxiyepiskoplar və yepiskoplar özləri qəhvə içirdilər.

Qəhvə ağacları harada bitir?

Qəhvə ağacı çoxillik, istiliksevən, həmişəyaşıl ağacdır. Hazırda 50-dən çox ölkədə müxtəlif növlü qəhvə bitkisi yetişdirilir. Lakin qəhvə ağacının üç növü - Ərəbistan, Liberiya və Robusta sənaye əhəmiyyətinə malikdir.

Ərəbistan qəhvəsinin ağacı Efiopiyanın cənub-qərbi hissəsində və bir çox tropik ölkələrdə bitir. Onun hündürlüyü 5-8 metrdir. Ərəbistan qəhvəsinin küresəkilli və ya oval formalı meyvələri olur, ölçüsü albalıdan bir qədər kiçikdir.

Adətən, hər meyvədə cüt yarıvoval, bir-birinə sıxılmış dənələr (toxumlar) yerləşir. Qəhvə ağacının meyvəsi meyvə lətindən, qabıqdan, qılqıldan və təmiz dənədən ibarətdir. Liberiya qəhvə ağacının vətəni Qərbi Afrika, Atlantik okeanın sahilində, Liberiyanın, Qvineyanın, Qananın, Nigeriyanın, Konqonun, Anqolanın və s. rayonlarıdır. Ağacın hündürlü-

yü 10 metrə qədərdir. Dənələri Ərəbistan qəhvəsinin dənələrinə oxşayır, lakin bir qədər iridir. Keyfiyyətinə görə yalnız Ərəbistan qəhvəsindən qəri qalır və daha kobud atır verir. Robusta növü qəhvə ağacı müxtəlif xəstəliklərə və iqlim şərtlərinə qarşı ən davamlı və dözümlü ağacdır. Qəhvə bitkisinin bu növü öz adını latın sözündən götürüb, bu da möhkəm, davamlı deməkdir.

"Bəşəri komediya" nı yazarkən 15 min fincan qəhvə içib

Zehni işlə məşğul olan yarıdıcı insanlar qəhvənin tonuslandırıcı təsirini xüsusilə qiymətləndirirlər.

Məsələn, "Ətirli qara qəhvənin dadına baxmaq kifayət edir ki, hər şey çuq gəlsin, fikirilər döyüş meydanında qüdrətli ordunun batalyonları kimi sıxlaşınsın..." - deyən böyük fransız yazıçısı Onere de Balzak qəhvəni

çox sevirdi. O, qəhvəni özü hazırlayırdı və işləyərkən, xüsusilə gecələr fincan-fincan qəhvə içirdi. Bir iqtisadçı hesablamışdı ki, Balzak "Bəşəri komediya" romanları seriyasında yazarkən 15 min fincan tənd qəhvə içmişdi. Məşhur alman bəstəkarı lohan Sebastian Bax da böyük qəhvə həvəskarı idi. O, xüsusilə "Qəhvə kantatası" nı yazmışdı.

İstifadəsinə 4 dəfə qadağa qoyulmuş türk qəhvəsi

Bu gün türk qəhvəsi dünyada ən çox sevilməli içkilərdəndir. Türk qəhvəsi mədəniyyəti və ənənəsi 2013-cü ildən hətta UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs Siyahısına daxil edilmiş və qəhvə sahəsində ilk və iki mədəniyyətdən biri olaraq qeydiyyatda tımb.

Osmanlı imperiyasında uzun müddət qəhvə geniş şəkildə istifadə edilmişdir. Lakin qəhvə insanları bir araya gətirərək "çox" sosiallaşdırdığı üçün onun istifadəsinə müxtəlif bəhanələrlə dörd dəfə qadağa qoyulub.

İlk qadağa Qanuni Sultan Süleyman dövrünə təsadüf edir. Bu qadağın dövrün şeyxi Əlislam Ebusuud Mehmed Əfəndi qəhvənin "günahkarların içkisi" olduğunu və "kömür seviyyə-

sində qovrulmuş maddələrin yeyib-içməyin caiz olmadığını" söyləyərək onun istifadəsinin haram olduğunu bəyan edib. Buna görə də qəhvə gətirən gəmilərdəki yüklər qadağaya görə dənizə tökülürmüş.

Qəhvənin ikinci qadağası III Sultan Muradın dövründə elan edilmişdir. Lakin dövrün liderləri və 1587-ci ildə ləğv olunub.

Üçüncü qadağa Sultan I Səhəmədin dövründə baş verib. Dördüncü və on qadağa isə Sultan IV Murad tərəfindən İstanbuldakı böyük yağınlara qəhvəxanalarının səbəb olması bəhanəsi ilə qoyulub. 1633-cü ildə elan edilmiş bu qadağa ən sət və ən uzunmüddətli qəhvə qadağası olub.

İndoneziyalı qəhvə istehsalçıları nəsilər boyu "kopi luvak"ın dünyanın ən yaxşı dad verən qəhvəsi olduğunu iddia edirlər. Bahalı dənələrdə bu cür dənələrin 500 qramlıq kisesinin qiyməti 700 dollara çata bilər.

Tailandda istehlak olunan "Qara fil dişi" qəhvəsi də dünyanın ən bahalı qəhvələrindəndir. Bu qəhvə filinlərin bağırsağından çıxan qəhvə dənələrindən hazırlanır. "Qara fil dişi" qəhvəsinin reseptinin müəllifi kanadalı Blake Dinkindir. Bu qəhvənin ABŞ-da 35 qramlıq kisesi təxminən 85 dollara satılır.

İndoneziyalı qəhvə istehsalçıları nəsilər boyu "kopi luvak"ın dünyanın ən yaxşı dad verən qəhvəsi olduğunu iddia edirlər. Bahalı dənələrdə bu cür dənələrin 500 qramlıq kisesinin qiyməti 700 dollara çata bilər.

Dünyanın ən bahalı qəhvəsi

Bir fincanın qiyməti 35-100 dollar olan "kopi luvak" dünyanın ən bahalı qəhvəsi olaraq qəbul edilir. "Kopi luvak" İndoneziyada palma pişiyinin nəcisindən çıxan qəhvə dənələrindən hazırlanır. Qəhvə meyvələri bu heyvanın bağırsağından fermentasiya olunduqdan sonra yığılıb satılır.

İndoneziyalı qəhvə istehsalçıları nəsilər boyu "kopi luvak"ın dünyanın ən yaxşı dad verən qəhvəsi olduğunu iddia edirlər. Bahalı dənələrdə bu cür dənələrin 500 qramlıq kisesinin qiyməti 700 dollara çata bilər.

Ümumilikdə, bələ qəbul edilmiş ki, ən dadlı və ətirli qəhvəni ərəblər hazırlayırlar. Onların tənənlə qəhvə hazırlama mərasimi yapon və çinlilərin çay mərasimlərinə xatırladılır. Ərəblərin qəhvə hazırlaması bələ təsvir edilir: Yaşıl paxlalar - dənələri ağac

kömrü ilə doldurulmuş fincanda qovrulurlar, sonra ağac pinsetlə hər dənə ayrılıqda çıxarılır və onu diqqətlə nəzərdən keçirirlər. Tam qovrulmayan və ya yanan bütün dənələr atılır. Qovrulmuş paxlaları ağac havəngdəstədə dəmir dəstə ilə üyüdürlər. Tozun

dəqiq ölçülmüş miqdarını suya tökürlər və yavaş-yavaş qaynamaq həddinə çatdırırlar. Qaynayan suyu gil qaba tökürlər və bundan sonra qonaqların fincanlarını doldururlar. Ərəb qəhvəsi makkə şərab qoxusuna və böyük turşuluğa malikdir.

İlk qəhvəxanalar

Türkiyənin qida üzrə tanınmış mütəxəssisi Dəniz Gürsoy "Gastronomiya Tarixi" kitabına görə, ilk qəhvəxanalar 1645-ci ildə Venesiyada, 1650-ci ildə Oksfordda, 1652-ci ildə Londonda, 1672-ci ildə Parisdə və 1679-cu ildə Hamburgda açılıb. Qəhvə Osmanlı Ordusunun 1683-cü ildəki Vyanaya mühasirəsindən sonra daha geniş yayılıb.

Türkiyənin qida üzrə tanınmış mütəxəssisi Dəniz Gürsoy "Gastronomiya Tarixi" kitabına görə, ilk qəhvəxanalar 1645-ci ildə Venesiyada, 1650-ci ildə Oksfordda, 1652-ci ildə Londonda, 1672-ci ildə Parisdə və 1679-cu ildə Hamburgda açılıb. Qəhvə Osmanlı Ordusunun 1683-cü ildəki Vyanaya mühasirəsindən sonra daha geniş yayılıb.

Vyanada qəhvə evi 1683-cü ildə türklərə qarşı müharibədə ələ keçirilmiş 500 kışə qəhvə qənimətindən sonra açılıb. Bu evi türklərin əsiri olmuş polşalı Georg Kolşitçki yaratmışdı. Almaniyaya qəhvə Fransadan gətirilib və ilk dəfə olaraq 1673-cü ildə Bremendə qəhvə evi təşkil olunub. Əz keçməmiş Qəhvə evlərinin bütün Almaniyada yaradılıb. XVII əsrin sonunda Almaniyanın böyük şəhərlərini əksəriyyətində artıq qəhvə evləri fəaliyyət göstərirdi.

Vyanada qəhvə evi 1683-cü ildə türklərə qarşı müharibədə ələ keçirilmiş 500 kışə qəhvə qənimətindən sonra açılıb. Bu evi türklərin əsiri olmuş polşalı Georg Kolşitçki yaratmışdı. Almaniyaya qəhvə Fransadan gətirilib və ilk dəfə olaraq 1673-cü ildə Bremendə qəhvə evi təşkil olunub. Əz keçməmiş Qəhvə evlərinin bütün Almaniyada yaradılıb. XVII əsrin sonunda Almaniyanın böyük şəhərlərini əksəriyyətində artıq qəhvə evləri fəaliyyət göstərirdi.

Sağlıq olsun

Aktiv və enerjili

Təbii enerji mənbəyi olan qəhvənin tərkibində kofeindən əlavə 400-dən çox kimyəvi birləşmə və antioksidant mövcuddur. Və əlavə zəngin tərkibi sayəsində də orqanizmə zərər verən sərbəst radikallarla savaşıb, hüceyrələri yeniləyir.

Ürək-damar xəstəlikləri riskini azaldır

Türkiyəli həkim-diyetoloq Serap Ak-yol vurğulayır ki, qəhvə bədəndə ödəm (orqanizmin müəyyən hissəsində su yığılma nəticəsində yaranan şişkinlik) yaratmır. Araşdırmalar göstərir ki, lazımı miqdarda istehlak edilən qəhvə ürək-damar xəstəlikləri riskini azaldır. Kon-sentrasiya və idrak funksiyalarını yaxşılaşdırır. Bəzi elmi nəşrlərdə Alzheimer xəstəliyinə tutulma riskində azalma ola bilər. "Qəhvə kalorisiz olduğu üçün pəhriz zamanı da içilə bilər. Amma süd və ya şəkər kimi qarışımlarla bərabər istehlak etsəniz, təbii ki, kaloriyə hala gələcək və kilo almağınızda səbəb olacaqdır."

Yüksək qida dəyəri olan bu içkinin tərkibində qiymətli mikroelementlər də var. Bir fincan qəhvənin tərkibində olan riboflavin (B12 vitamini) ilə 11, pantoteni-k turşu ilə (B5 vitamini) 6, manqan və kalium mineralları ilə 3, niasinlə (vitamin) gündəlik ehtiyacın 11 faizini ödəməkdir.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, lazımı miqdarda qəhvə istehlakı insan sağlamlığına inanılmaz fayda verir. Kiçik miqdarda kofein mərkəzi sinir sistemini oyaqıdır və tonuslandırıcı təsir göstərir, insanın iş qabiliyyətini artırır.

Qəhvə insanda ödəm daşı əmələ gəlmə riskini, astma tutmalarını, xolesterolu azaldır. Bu içki ağriksicilərin təsirini yüngüldə 40 faiz artırır. Daimi qəhvə içənlər serroz kimi qaraciyər xəstəliklərindən daha az əziyyət çəkirlər. Qəhvənin yüksək təzyiqlik üzərində yaxşılaşdırıcı təsiri olduğu elmi araşdırmalarla sübut edilmişdir.

Qəhvə bədəndə ödəm (orqanizmin müəyyən hissəsində su yığılma nəticəsində yaranan şişkinlik) yaratmır. Araşdırmalar göstərir ki, lazımı miqdarda istehlak edilən qəhvə ürək-damar xəstəlikləri riskini azaldır. Kon-sentrasiya və idrak funksiyalarını yaxşılaşdırır. Bəzi elmi nəşrlərdə Alzheimer xəstəliyinə tutulma riskində azalma ola bilər. "Qəhvə kalorisiz olduğu üçün pəhriz zamanı da içilə bilər. Amma süd və ya şəkər kimi qarışımlarla bərabər istehlak etsəniz, təbii ki, kaloriyə hala gələcək və kilo almağınızda səbəb olacaqdır."

"Qəhvə maddədə 15 dəqiqə ərzində təsirini göstərməyə başlayır", - deyən S.Akyol bildirir ki, qəhvə qarışan kofein beyinə çatır və noradrenalin və dopamin ifraz olunur. Bu sayədə daha aktiv və enerjili olmağa başlayırıq. Qəhvədəki kofeinin miqdarı onun qovrulma dərəcəsi, növü, dəmləmə üsulu, qəhvə miqdarı, hazırlanma müddəti kimi bir çox parametrlərə görə dəyişir. Bu bir gerçəklikdir ki, qəhvəni zərərli edən tərkibindəki kofeinin dozasıdır.

Çox içmək zərərdir!

Araşdırmalar göstərir ki, həddindən çox qəhvə istehlakı qan təzyiqini aniden yüksəldir, ürək aritmiyasını artırır, yuxusuzluq problemlərinə səbəb olur. Rem yuxusuna (yuxu dövrünün artmış beyin fəaliyyətini göstərən son mərhələsi) keçməni engəlləyir və yuxu müddətini azaldır. Qəhvə istehlakının çox olması maddədə turşuluğu artırır və bu vəziyyət daha balanssız kimi problemlərə özü-nü bürüzə verir.

Türkiyəli professor-doktor Onur Yaprak bildirir ki, həddindən artıq qəhvə istehlakı xüsusilə ürək və sinir sistemini əks-təsir göstərir: ürək çirpintisı, yüksək

qan təzyiqi, əl titrəməsi, baş ağrısı, narahatlıq, əsəb, mədə ağrısı da bunların arasındadır. Həddindən artıq qəhvə istehlakının kalsium, dəmir, sink əmilimini azaltdığını və osteoporoz və anemiya riskini artırdığını ortaya qoyan araşdırmalar var. Mütəxəssislərin fikrincə, gündəlik faydalı kofein qəbulətmə miqdarı 300 milligramdır. Fincan hesabına vüranda bu 3-4 fincan türk qəhvəsinə, 2-3 fincan espresso, 2 fincan filtr qəhvəyə uyğun gəlir.

Bilirik?

- 1657-ci ildə Böyük Britaniyada qəhvə oynaq xəstəliklərindən müalicə olunmaq üçün reklam olunurdu;
- 1600-cü illərdə qəhvəyə süd əlavə etməyi düşünən fransız hakim imiş;
- axşam saatlarında içdiyiniz qəhvə yuxunuzu 40 dəqiqə gecikdirir;
- Yaponiyada qəhvə SPA salonları da mövcuddur;
- qəhvə hazırlandıqdan sonra onun soyulması zamanı təxminən 700 aromata elementi otdan ayrılımış olur;
- dahi alman bəstəkarı Bethoven qəhvəni çox xoşlayarmış və içdiyi hər fincan qəhvədə möhz 60 qəhvə dənəciyinin olmasına xüsusi diqqət yetirmiş;
- fransız yazıçı Onere de Balzak əsər yazarkən gün ərzində 50 fincan qəhvə içmiş.

Qeyri-adi:

Çiy qəhvənin faydaları

Çiy qəhvənin bilinəmən faydaları olduqca çoxdur. Buna görə də mütəxəssislər çiy qəhvəni bitki müalicəsi seçimləri arasında əlavə etməyi məsləhət görürlər. Bəs çiy qəhvə çayirdəyi və tozu yeməyin faydaları nələrdir?

Diabet kimi xroniki problemlərə yaxalanmaq, insulin dərəcəni qorumaq üçün çiy qəhvəyə yə bilərsiniz. Qəhvənin bu cür istehlakı dərri xərcəngi riskini azaltmaq üçün təbii üsullardandır. Çiy qəhvə və tozunu mü-təmadi olaraq istehlak etməklə daha sağlam dərriyə sahib ola bilərsiniz. Tədqiqatlar çiy qəhvə dənələrinin Parkinson xəstəliyi üçün də faydalı olduğunu üzə çıxarıblar. Xüsusilə 70 yaşdan sonra bu kimi vacib beyin xəstəliklərinə qarşı xam qəhvə dənələrini istehlak edərək riskləri minimuma endirə bilərsiniz.

Faydalı:

Cənubi Kaliforniya Universiteti tərəfindən 5 min xərçəng xəstəsi və 4 min nəzarət qrupu üzvü arasında qida istehlakı ilə əlaqədar aparılan müqayisəli araşdırma zamanı gündə 3 fincan qəhvə istehlakının xərçəng riskini yüngüldə 52 faiz azaltmışdır.

ABŞ və Yaponiyada aparılan araşdırmalar çərçivəsində, 12 il boyu qidalanma izlənilən arasında mütəmadi olaraq qəhvə istehlak edənlərdə xərçəng xəstəli-

Bədxassəliyə çarə

maddələr sayəsində xərçəngin inkişafının qarşısını alır. Qəhvə maddə və pankreas xərçəngini yüngüldə 13, qaraciyər xərçəngini gedişini isə yüngüldə 52 faiz yavaşladır. O cümlədən bu faydalı içki qaraciyər yağlanmasını, iltihab və serrozun da qarşısını alır.

Şəfəli bitkilər:

Yaşıl qəhvənin gücü

Yaşıl qəhvə normal qəhvənin xam, hələ qovrulmamış halıdır. Yaşıl qəhvə arıqlamaq istəyənlər üçün ideal seçim olmaqla bərabər, sağlma olan faydaları ilə də seçilir.

Araşdırmalara əsasən, yaşıl qəhvənin tərkibində insan orqanizmi üçün lazım olan antioksidantlar, amin turşuları və vitaminlər var. Bu maddələr yaşıl qəhvədə adət etdiyimiz qara qəhvədən daha çoxdur. Bundan əlavə, tərkibində olan xlorogen turşusu yüksək hərəretə (qovrulduqda) məhv olduğu üçün qara qəhvədə yoxdur. Bu turşu arıqlamaq prosesində də çox önəmli rol oynayır. O, piylərin parçalanmasına səbəb olur. Bununla yanaşı, xlorogen turşusu diabet, ürək-damar və xərçəng başda olmaqla bir çox xəstəliyə, Alzheimer və Parkinson kimi mühüm nevroloji problemlərə qarşı da faydalıdır.

Maraqlı:

Tənbəlləri gümrəhləşdirən içki

Tənbəllik etməyi sevmənlər üçün qəhvə çox yaxşı bir stimuldur. Əməksevərlərə isə əksinə, tənsiyə edilmir. Çünki qəhvə onlara əks-təsir göstərir. Psixoloq Jey Hosking bu nəticəyə siçanlar üzərində təcrübə apararaq gəlmiş. Kofein daha cəld olan siçanların fəaliyyətini müəyyən dərəcədə azaltdığı müşahidə olunub. Öncədən "tənbəllik" edən siçanlar isə qəhvədən sonra daha fəal olublar. Maraqlıdır ki, qəhvə qadınları kişilərdən daha çox gümrəhləşdirir. Bir neçə fincan qəhvədən sonra qadınlar daha fəal olurlar, kişilər isə, əksinə, daha yavaş işləməyə başlayırlar.

Yaşam

Ürəyə dost

Tədqiqatçılara görə, gündə 2-3 fincan qəhvə içmək insana faydalı təsir göstərir. Qəhvə damarların daxili səthində olan endotel hüceyrələrinin funksiyasını yaxşılaşdırır. Burada əsas rol "p27" adlı protein oynayır. Müəyyən edilmiş ki, ürək-damar sisteminin bütün hüceyrələrinin mitoxondriyalarda "p27" proteini var. Bu protein ürəyin əzələ hüceyrələrini ölmədən qoruyur. Kofein, mitoxondriyaya "p27" proteinin aktiv şəkildə qəbuluna səbəb olur və elm adamlarının iddia etdiyi kimi, yaşlı və piylənmədən əziyyət çəkən adamların ürəyini qoruyur.

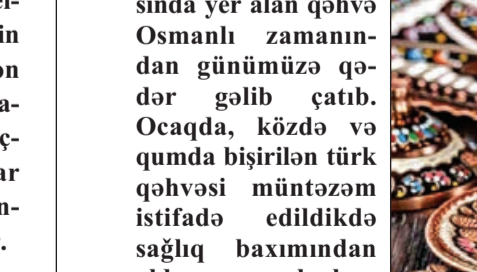
Seçim

Osmanlının imzası

Türk mətbəxinin ləzzətli qidaları arasında yer alan qəhvə Osmanlı zamanından günümüzdə qədr gəlib çatıb. Ocaqda, közdə və qumda bişirilən türk qəhvəsi müntəzəm istifadə edildikdə sağlıq baxımından olduqca yararlı olur.

Seçim

Türk mətbəxinin ləzzətli qidaları arasında yer alan qəhvə Osmanlı zamanından günümüzdə qədr gəlib çatıb.

Bədəne enerji verərək oyaq qalmağı təmin edir. Yeməkdən sonra içilən bir fincan türk qəhvəsi həzmi rahatlaşdırır. Şəkərsiz içildiyində maddə və kilo problemlərini həll edir. Türk qəhvəsi düşünmə gücünə də müsbət təsir edir. Xəbərdaredici xüsusiyyəti olduğu üçün beyni siqnalara qarşı daha həssas edir. Xolesterolu aşağı salır, ürək və qan-damar sağlamlığını qoruyur.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

